

Financieel jaarverslag 2022

Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam (na fusie)
's-Lands Zeemagazijn~Kattenburgerplein 1~
1018KK Amsterdam

Voorblad

Inhoud	1
Bestuursverslag	2
 Jaarrekening	 34
Balans	35
Resultatenrekening	37
Functioneel	39
Kasstroom	41
Grondslagen	42
Toelichting balans	49
Toelichting resultatenrekening	62
Toelichting functioneel	70
Gelieerde rechtspersonen	71
Handtekening	72
 Accountantsverklaring	 73
Bijlage nevenfuncties	74

Inleiding

Missie en doelstellingen

Wij laten zien hoe sterk de maritieme wereld en de samenleving verbonden zijn en specifiek welke impact dit heeft op het leven van zoveel individuen.

Aan deze missie wordt gewerkt vanuit drie pijlers:

- toonaangevend & onderzoekend
Het Scheepvaartmuseum heeft een toonaangevende maritieme collectie en bibliotheekcollectie. Samen met (inter)nationale onderzoekers werkt het museum aan verdiepende presentaties en kennisdeling.
- betrokken & urgent
Het Scheepvaartmuseum grijpt maritieme ontwikkelingen uit het verleden, het heden en de toekomst aan om de dialoog over actuele thema's te stimuleren.
- ondernemend & verbindend
Het Scheepvaartmuseum is van huis uit ondernemend en staat midden in de samenleving. Een open cultuur met aandacht voor inclusiviteit en publieksparticipatie is de voedingsbodem voor vruchtbare samenwerkingen.

De jaarrekening 2022 is de financiële weergave van het tweede jaar van de cultuurperiode 2021-2024 en de uitvoering van het nieuwe activiteitenplan *water verbindt werelden*, met daarin opgenomen drie doelstellingen voor deze periode:

1. Toegankelijk kennis en expertisecentrum: Het Scheepvaartmuseum positioneert zich als een toegankelijk (inter)nationaal kenniscentrum op het gebied van de Nederlandse maritieme geschiedenis en zorgt voor ontsluiting van en kennis over zijn collectie.
2. Een breed publiek: Het Scheepvaartmuseum verbindt zich aan een bestaand en nieuw publiek. Dit doet het museum door met het publiek verhalen te delen die raken aan de collectie, de maritieme wereld en geschiedenis en te laten zien wat de impact daarvan op de samenleving is.
3. Een duurzame organisatie: Het Scheepvaartmuseum zorgt ervoor dat het wendbaar en weerbaar de toekomst ingaat door duurzame inzetbaarheid van mensen, gebouwen en vermogen.

Op deze doelstellingen wordt in de volgende hoofdstukken ingegaan.

Terugblik 2022

Op 25 januari 2022 opende het museum weer zijn deuren na twee lastige jaren met beperkende coronamaatregelen en sluitingen: 257.870 bezoekers vonden weer hun weg naar het museum en dat is met 83 % van het bezoekersaantal van 2019 in lijn met de prognose voor 2022.

In 2022 is in het tentoonstellingsbeleid meer ruimte gemaakt voor collectiewisselingen en kleinere presentaties, met als doel meer en frequenter objecten uit de collectie tentoon te stellen. Zo startte, tegelijkertijd met de opening van de Zeesluis IJmuiden, in het museum een presentatie met objecten uit de eerste bouwperiode van het Noordzeekanaal. Hier werden unieke foto's, tekeningen en de door koning Willem III ondertekende oorkonde van de feestelijke opening op 1 november 1876 getoond.

Vanaf mei was een kleine presentatie te zien over 200 jaar College Zeemanshoop, dat in 1822 werd opgericht door 18 koopvaardijkapiteins met als belangrijkste doel het bieden van sociale zekerheid.

Daarnaast ging het museum door met het digitaliseren van de collectie om deze ook online voor publiek en onderzoekers toegankelijk te maken.

Door naast de bestaande fellowships een junior conservator aan te stellen wil het museum jong onderzoekstalent de mogelijkheid bieden zich verder te ontwikkelen.

Verschillende tijdelijke tentoonstellingen en diverse samenwerkingspartners hebben in 2022 bijgedragen aan het bereiken van een breder publiek.

Op 1 juli opende *Decoding the Atlantic* waarin gereflecteerd werd op de Nederlandse maritieme relaties met het Atlantisch gebied. Het kunstenaarscollectief van Sites of Memory heeft voor deze opstelling de internationale seinvlaggen opnieuw vormgegeven en gecombineerd met videowerk. Door het uit elkaar trekken en aanpassen van de seinvlaggen stellen de kunstenaars vragen over macht, taal en eigenaarschap. *Decoding the Atlantic* is de eerste in een serie testopstellingen die dient als opmaat voor de vaste tentoonstelling *Nederland en de Atlantische wereld*, welke in 2024 geopend zal worden.

In oktober werd een semi-vaste opstelling opgeleverd voor de allerkleinsten: *Duiker Doris*. *Duiker Doris* is een avontuurlijke, maritieme museumbeleving voor kinderen van 2 jaar en ouder en hun families/begeleiders. In deze ruimte kunnen kinderen op een laagdrempelige manier kennismaken met Het Scheepvaartmuseum, de liefde voor het water en de maritieme wereld.

De grote najaarstentoonstelling *Mens op Zee* is een fototentoonstelling in samenwerking met de Dutch National Portrait Gallery en toont een brede waaier aan de persoonlijke verhalen die schuilgaan achter de wereld op zee. Het buitengaats leven gaat hand in hand met vrijheid en transitie, maar ook met sociale structuren en hiërarchie aan boord. *Mens op Zee* raakt aan grotere thema's als gender, inclusie en migratie. Bij de tentoonstelling is een aterlierruimte ingericht rond het oral history project *Zee van Ruimte* over LHBTI+ cultuur op zee.

Het museum organiseerde twee grote nieuwe buitenevenementen: in samenwerking met het Watersportverbond werd voor het eerst Dutch Waterweek georganiseerd, en in samenwerking met de Havenbedrijven de eerste Amsterdamse Havendagen. Beide succesvolle evenementen keren terug in 2023. Ook werd een meerjarige samenwerking met Sail Amsterdam ondertekend en werd met Expeditie Oosterdok samengewerkt rondom de nationale burendag.

Het museum profileert zich steeds meer als netwerkorganisatie met als hoogtepunt de toekenning van de VriendenLoterij Museumprijs. Met deze prijs gaat het museum een meerjarig publieksprogramma ontwikkelen waarmee het onder de noemer 'beste buur' voor steeds meer mensen een thuishaven kan zijn.

Om te zorgen voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers heeft het museum in 2022 wederom een medewerkersbetrokkenheidsonderzoek uitgevoerd.

Bewustwording rondom het thema diversiteit en inclusie speelt bij het onderzoek een belangrijke rol. De resultaten van dit onderzoek krijgen een vervolg met tussentijdse effectmetingen en gerichte acties op afdelings- en teamniveau.

Het museum wil met digitalisering het publieksbereik en de integrale digitale toegankelijkheid vergroten, door bijvoorbeeld data gedreven te werken en met de toepassing van Augmented Reality en Virtual Reality. Zo wordt een extra dimensie aan het museum toegevoegd. In juni werd het museum geconfronteerd met een ransomware aanval. Dankzij snel handelen en met externe ondersteuning is de schade beperkt gehouden. Er is melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit incident maakt de kwetsbaarheid van digitalisering duidelijk. Gezien het grote belang van digitalisering voor het museum wordt extra aandacht besteedt aan de inrichting hiervan. Met externe ondersteuning is een stappenplan opgesteld dat in oktober is gestart en doorloopt in 2023.

Fusie Stichting HSME

Stichting Het Scheepvaartmuseum is per 1 december 2022 gefuseerd met Stichting Het Scheepvaartmuseum Enterprise (Stichting HSME). Stichting HSME, de verdwijnende stichting, had ten doel *het beheer en (het) doen exploiteren van de Oost-Indiëvaarder de "Amsterdam" (het VOC-schip) en het behartigen van de belangen van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam door uitvoeren van diverse commerciële activiteiten in de ruimste zin van het woord. Onder commerciële activiteiten wordt onder meer verstaan het (doen) exploiteren van restauratieve voorzieningen en evenementen, het (doen) exploiteren van één of meerdere verkooppunten met een souvenir assortiment op maritiem gebied.*

De commerciële activiteiten op dit gebied zijn in 2016 ingebracht in Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV (HSME) en dit blijft ook zo in de nieuwe structuur.

Het rechtstreeks onderbrengen van eigendom en exploitatie van het VOC-schip in de museum Stichting maakt dat het VOC-schip sterker is verbonden met de museale en de educatieve doelstellingen van het museum.

Het Scheepvaartmuseum is als gevolg van de fusie 100% aandeelhouder van HSME. De juridische fusie, gesloten per 1 december 2022, is effectief met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022.

Voortuitblik 2023

Op het gebied van kennis en onderzoek ligt in 2023 de focus op het instellen van het nieuwe Van de Velde Fellowship en het verder digitaliseren van de collectie. Dit komt onder andere tot uiting in het digitaliseren van de technische tekeningen en de handschriftencollectie.

Het museum heeft zich tot doel gesteld de collectie in een actueel daglicht te plaatsen met o.a. de reflecties in de noordvleugel.

De wens om ook modern te verzamelen laat het museum zien door samen te werken met hedendaagse kunstenaars, waaronder bijvoorbeeld Hans Op de Beeck, wiens grote aquarel in het voorjaar wordt getoond.

Ook in het voorjaar opent een tijdelijke tentoonstelling met het werk van Robert Das. Als illustrator maakte Das jarenlang tekeningen voor nationale en internationale tijdschriften op het gebied van zeil- en pleziervaart. Deze tentoonstelling wordt geopend tijdens de Dutch Water Week. In deze periode, tijdens de start van het vaarseizoen zal het museum meer focus hebben op watersport en de zeehavendagen.

In het najaar zal *Food for Thought* worden geopend. Met deze tentoonstelling neemt documentairemaker en fotograaf Kadir van Lohuizen de bezoeker mee in een visueel onderzoek naar de rol van Nederland in het wereldwijde voedselsysteem.

Het museum gaat verder met de voorbereidingen voor de realisatie van de vaste presentatie *Atlantische Wereld*. Deze presentatie wordt met name ontwikkeld voor onderwijsgroepen uit de eerste drie klassen van de middelbare school.

Daarnaast zal het museum met de realisatie van een nieuw programma op het VOC-schip, naast reguliere bezoekers, ook schoolgroepen een nieuw VOC/WIC programma kunnen bieden.

De opgestelde begroting voor 2023 ziet er als volgt uit:

Begroting (x €1.000)	2023
Publieksinkomsten	2.513
Sponsorinkomsten	1.163
Indirecte inkomsten	400
Subsidies OCW	9.451
Totaal baten	13.527
Salarislasten	4.790
Afschrijvingen	187
Huisvestingslasten	5.289
Overige lasten	3.147
Projectlasten	815
Saldo rente	-8
Totaal lasten	14.220
Resultaat	-693

1.Toegankelijk kennis- en expertisecentrum

Inleiding en doelstellingen

Het Scheepvaartmuseum stelt zich ten doel de collectie optimaal zichtbaar te maken en de verzamelde kennis over de collectie met een zo breed mogelijk publiek te delen. Het museum positioneert zich daarbij als een toegankelijk internationaal kennis- en expertisecentrum op het gebied van de Nederlandse maritieme geschiedenis en zorgt voor ontsluiting van en kennis over zijn collectie. Een samenhangende presentatie, fysieke en digitale toegang, wetenschappelijk onderzoek en collectieregistratie spelen hierbij een cruciale rol.

Het museum streeft ernaar om in 2024 het fellowshipsprogramma structureel te hebben uitgebreid van twee naar vier Warnsinck-onderzoeksplaatsen en een nieuw Van de Velde Fellowship te hebben ingesteld. Met het National Maritime Museum in Greenwich wordt onderzocht om dit tweede fellowship gezamenlijk aan te bieden aan internationale onderzoekers. In 2022 kon aan maar liefst vijf onderzoekers - waaronder vier Warnsinck Fellows - een onderzoeksplaats worden aangeboden.

Als impuls voor de digitale toegang tot de collectie is het streven om in 2024 het aantal digitale objectfoto's van 48% te hebben uitgebreid naar 70% in 2024. Eind 2022 was dit aantal toegenomen tot 52%. Ook de digitaal beschikbare informatie over de collectie wordt de komende jaren verbeterd en uitgebreid. Om dit mogelijk te maken heeft het museum in 2022 eerder opgelopen achterstanden in de registratie van museale aanwinsten weggewerkt en is begonnen met de migratie naar een nieuw digitaal beeldbanksysteem en dit is geïntegreerd met het collectieregistratiesysteem Axiell Collections.

Toegankelijkheid collectie

Digitalisering

Op het gebied van het digitale aanbod van informatie over de museumcollectie zijn in 2022 opnieuw belangrijke stappen gezet. Een projectleider werd aangesteld om de verschillende projecten in goede banen te leiden.

Het nieuwe digitale beeldbanksysteem werd in 2022 in gebruik genomen en gekoppeld aan het collectieregistratiesysteem Axiell Collections en de collectiewebsite. Vervolgens startte leverancier Moving Media de migratie van alle fotobestanden van de oude servers naar de nieuwe Beeldbank. Eind 2022 werd de mijlpaal van 100.000 bestanden gehaald. Met de ingebruikname van de Beeldbank is het mogelijk foto's van museumobjecten beter te beheren. Ook kunnen fotobestellingen efficiënter

worden afgehandeld. Tijdens de jaarlijkse Fellowshipsmiddag werd de nieuwe collectiewebsite collectie.hetscheepvaartmuseum.nl gepresenteerd aan het publiek.

Digitalisering van de informatie over de collectie is binnen het huidige beleidsplan een belangrijke doelstelling. In dit kader werd vooral de fotografie van de aanwinsten en van de collectie in het depot Hoogwoud voortgezet, waarbij de vaste fotograaf ondersteuning kreeg van drie externe fotografen. Verder werden de beschrijvingen van deelcollecties geactualiseerd en uitgebreid. Deze wijzigingen worden nu automatisch verwerkt in het aanbod op de collectiewebsite.

Ter voorbereiding op de digitalisering van de handschriftencollectie werd een plan van aanpak verder uitgewerkt, zijn eerste restauraties uitgevoerd en zijn de eerste externe fondsen geworven voor de financiering ervan. In het voorjaar werd door twee externe registratoren een pilot uitgevoerd, waarbij specifiek de registratie en fotografie van objecten uit de collectie van de Stichting Kunstbezit Koninklijke Nedlloyd is geïnventariseerd.

Bibliotheek

De bibliotheek van Het Scheepvaartmuseum huisvest één van de belangrijkste maritiem-historische collecties ter wereld en biedt een fysieke en laagdrempelige ontmoetingsplek voor conservatoren, fellows, stagiairs en externe onderzoekers.

De dienstverlening kon in het afgelopen jaar, naast digitaal en telefonisch, ook weer fysiek worden aangeboden. Bibliotheek en museum waren van 18 december 2021 tot 26 januari 2022 gesloten vanwege coronamaatregelen. Omdat bibliotheken in deze periode wel open mochten zijn, is een aantal bezoeken op afspraak voor onderzoekers mogelijk gemaakt. Het aantal bezoekers aan de bibliotheek is sindsdien teruggekeerd op het oude niveau; het totaal aantal fysieke bezoeken aan de bibliotheek kwam uit op 3806. Opvallend is de toename van het aantal beantwoorde informatievragen; dit aantal steeg van 1868 naar 2579. Deze stijging is deels te verklaren doordat de bibliotheek sinds najaar 2021 ook de fotobestellingen afhandelt. Met name in februari, maart en in het najaar was het aantal informatievragen groot.

In 2022 was het met het opheffen van de coronamaatregelen ook weer mogelijk activiteiten voor grotere groepen in de bibliotheek te organiseren. Zo was op 31 januari de bibliotheek een van de locaties in het museum waar leerlingen in het kader van het Amsterdamse leesbevorderingsproject Stap op de rode loper werden ontvangen. Op 14 april werd in de bibliotheek een lezing verzorgd voor de leden van de Historische Vereniging Oostzaan over het zoeken van informatie over varende voorouders. Op 21 april werden studenten informatie & bibliotheekmanagement uit Brussel ontvangen voor een presentatie over de collectie en de dienstverlening van de bibliotheek. Ook studenten van de opleiding Zeegeschiedenis van de Universiteit Leiden maakten uitgebreid kennis met de bibliotheekcollectie tijdens een rondleiding door het museum.

De bibliotheek schreef in 2022 maar liefst 1297 nieuwe publicaties in. Dit grote aantal is een direct gevolg van de overname van ruim 1200 boeken uit de collectie van het voormalige Visserijmuseum in Vlaardingen. In de bibliotheek is ruimte gemaakt om de vele boeken te kunnen plaatsen. Het team vrijwilligers heeft in het voorjaar een administratieve en fysieke controle van alle boeken uitgevoerd. In de maanden juni en juli zijn 1000 van de 1200 boeken op de plank gezet en de titelbeschrijvingen zichtbaar gemaakt op de collectiewebsite. Ongeveer 200 boeken en een aantal tijdschrifttitels uit deze collectie zijn nog niet geïmporteerd. Dit heeft te maken met het controleren van dubletten en het corrigeren van registratiefouten. Deze werkzaamheden worden in het eerste kwartaal van 2023 voltooid.

	2022	2021
Aantal bibliotheekbezoekers	3.806 (208 openingsdagen)	1.876 (122 openingsdagen)
Aantal informatievragen (in de bibliotheek, Telefonisch en per email)	2.579	1.868
Aantal ingeschreven boeken	1.297	290

Onderzoek

Het Scheepvaartmuseum heeft een succesvol fellowshipsprogramma dat onderzoekers in staat stelt onderzoek te doen in de collectie binnen het museum. Hiervoor zijn twee onderzoeksbeurzen in het leven geroepen, het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship en het Dr. Ernst Crone Fellowship, die respectievelijk een fellowship mogelijk maken voor beginnende en gevorderde onderzoekers voor een periode van zes en twaalf maanden. In 2022 waren in totaal vijf fellows actief in Het Scheepvaartmuseum. In het kader van de Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship waren dit Zhifan Liu, Charlotte Jarvis, Margaux Schraiman en Marie Keulen. Liu deed onderzoek naar de wereldkaart of *Kunyu quantu* <坤輿全图> vervaardigd door de Vlaamse Jesuit Ferdinand Verbiest (1623-1688). Deze kaart was eerder al onderwerp van onderzoek in het kader van haar stage bij het museum als masterstudent. Jarvis onderzocht het jenevergebruik aan boord van Nederlandse schepen. Schraiman richtte zich op de tekeningen van de schilder Frans Post (1612-1680) over zijn reis naar Brazilië. Keulen verdiepte zich in het Nederlands zendingswerk in negentiende-eeuws zuidelijk Afrika.

Dankzij een bijdrage van de heer Rien Meppelink kon een geheel nieuw fellowship mogelijk worden gemaakt. Maritiem historica Gwen Lemmers zal als Rien Meppelink Fellow in 2022 en 2023 onderzoek doen naar de geschiedenis en organisatie van het reddingswezen in het Waddengebied in de zeventiende en achttiende eeuw. De onderzoeksresultaten zullen vervolgens worden gepubliceerd in een publicatie en onderdeel zijn van een tentoonstelling over het 200-jarig bestaan van de KNRM in 2024.

De onderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met conservatoren en externe deskundigen. Hun onderzoeksresultaten werden gepresenteerd in verschillende artikelen en tijdens een goedbezochte Fellowshipsmiddag, die op vrijdag 25 februari 2022 plaatsvond. De bijeenkomst was voor het eerst zowel te volgen in de zaal als online, respectievelijk door 65 deelnemers en 56 kijkers.

Fellowships	max. beschikbare plaatsen	2022
Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowships	4	4
Dr. Ernst Crone Fellowship	eens in de twee jaar	0
Rien Meppelink Fellowship	1	1
Van de Velde Fellowship (start in 2023)	eens in de twee jaar	-
Aantal fellows	6	5

Het conservatorenteam is in 2022 uitgebreid en versterkt met de komst van twee nieuwe conservatoren. Het museum heeft voor de komende drie jaar een nieuwe functie gecreëerd in de vorm van een junior conservator. Aan de financiering van deze functie leveren zowel het museum, de

VNHSM en het Fonds 1999 een financiële bijdrage. De functie wordt ingevuld door een junior conservator voor de deelcollectie schilderijen, prenten en tekeningen. Ten behoeve van onderzoek voor het collectiespeerpunt Atlantische Wereld werd een onderzoekersconservator aangetrokken.

Dankzij de genereuze bijdrage van Stichting Het Meyjes Fonds kon het museum in 2019 de nieuwe functie van wetenschappelijk onderzoeker instellen. Met de financiering door Het Meyjes Fonds kan deze tijdelijke onderzoeksplaats voor twee dagen in de week worden ingesteld voor de duur van vijf jaar. De eerste Meyjes wetenschappelijk onderzoeker richtte zich in de afgelopen drie jaar op de Amsterdamse (houten) scheepsbouw en plaatste deze in een landelijke en internationale context. Daarbij deed de onderzoeker in het bijzonder onderzoek naar scheepswerven en het transport van hout als grondstof. Het Meyjes Fonds heeft in 2022 besloten de duur van de financiering met nog eens vijf jaar te verlengen.

In 2022 startte het museum een oral history-project onder de titel *LHBTI aan boord*. Dit project richt zich in het bijzonder op onderzoek en het verzamelen van mondelinge geschiedenissen over queercultuur aan boord van Nederlandse koopvaardijschepen. Hiervoor is een projectmedewerker aangetrokken. De resultaten van dit onderzoek werden vervolgens gepresenteerd in het kader van de tijdelijke tentoonstelling *Mens op Zee*.

Het museum participeert in meerdere onderzoeks- en digitaliseringsprojecten en ondersteunde meerdere aanvragen bij de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek door externe wetenschappelijk onderzoekers, waaronder 'Atlantic Stories' (Rijksuniversiteit Groningen), 'GLOBALISE' (Vrije Universiteit Amsterdam) en 'VOC Data Experience' (Huygens Instituut). In de meeste gevallen ondersteunt het museum de aanvragen door het ter beschikking stellen van de collectie en conservatoren voor onderzoeken of door het aanbieden van de mogelijkheid om een pilotproject of symposium in het museum te organiseren. Verder is het museum penvoerder voor een haalbaarheidsstudie naar het ontwikkelen van een digitaal Netwerk Maritieme Bronnen, samen met Huygens Instituut, Maritiem Museum Rotterdam en het Zuiderzeemuseum. In 2022 kon, dankzij een financiële bijdrage van de Samenwerkende Maritieme Fondsen, een kwartiermaker worden aangesteld. Verder werd in het kader van dit netwerk in verschillende werkgroepen gewerkt aan het opstellen van gezamenlijke termenlijsten (thesauri) en gesproken over auteursrechten.

Op 18 november vond het jaarlijkse Museumsymposium plaats, dit jaar in samenwerking met het Nederlands Fotografisch Genootschap, waaraan leden van beide verenigingen deelnamen. Het symposium stond in het teken van de fotografie in het kader van de tijdelijke tentoonstelling *Mens op Zee*.

Collectiebeheer en -registratie

De afdeling Collectiebeheer was nauw betrokken bij de voorbereiding en totstandkoming van meerdere nieuwe presentaties in het museum waaronder: *200 Jaar College Zeemanshoop*; *Rampjaar 1672* over de Slag bij Solebay; een presentatie van recente aanwinsten; *Duiker Doris*; *Noordzeekanaal*; *Mens op Zee* en diverse wisselingen van objecten in de vaste opstelling.

In 2022 werden 22 kleine en grotere restauraties verricht aan objecten uit de collectie, waaronder de behandeling van meerdere boekbanden en handschriften, een scheepskanon, twee films met azijnzuursyndroom en de restauratie van een mozaïek. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door externe restauratoren en specialisten, in overleg met de conservatoren en ondersteund door de collectiebeheerders. Dankzij een financiële bijdrage van de VNHSM kon het aantal restauraties per jaar sterk worden uitgebreid en het onderhoud aan het stoomschip *Christiaan Brunings* worden geïntensiveerd. Twee conserveringsspecialisten hebben een integrale conditiecheck van de volledige schilderijencollectie afgerond. Hierdoor is de staat waarin de objecten verkeren eenduidig en actueel in kaart gebracht en kan op basis van deze uitkomsten een conserveringsplan worden ontwikkeld voor de komende jaren.

Tijdens de beleidsperiode 2021-2024 wordt ook het planmatig beleid voor het collectiebeheer geactualiseerd en waar nodig aangepast en uitgebreid. Het planmatig beleid bestaat uit Integrated Pest Management (IPM), Handboek Collectiebeheer (volgens, in overeenstemming met de museale standaard Spectrum) en Veiligheidszorg Collectie. In 2022 richtte de aandacht zich vooral op het IPM-beleid. Dit resulteerde in het opzetten van een werkgroep, actualisering van een IPM-reglement voor het museum en het afsluiten van een contract met Helicon Conservation Group voor de monitoring en bestrijding van ongedierte. Ook werd het klimaatcontrolesysteem Sownet geactualiseerd.

Naar aanleiding van de meest recente audit 2019-2020 door de Inspectie voor Overheidsinformatie & Erfgoed (IO&E) zijn enkele verbeterpunten voor de collectieregistratie vastgesteld. In 2022 is het aanvullen en actualiseren van de registratie van standplaats en fysieke toestand bij een aantal specifieke deelcollecties uitgevoerd. Voor deze werkzaamheden is in 2022 een extra registrator aangetrokken.

In 2022 werd de Audit Commissie Collectiebeheer (ACC) van de VNHSM, bestaand uit drie vertegenwoordigers namens de leden, tijdens de jaarlijkse ALV ontbonden. Het uitgangspunt voor het toezicht op het beheer van de collectie van de VNHSM vindt voortaan plaats binnen het kader van het wettelijke toezicht door de Inspectie voor Overheidsinformatie en Erfgoed. Voortgang en aandachtspunten uit dit toezicht worden met het verenigingsbestuur besproken.

Op verzoek van de Stichting Kunstbezit Koninklijke Nedlloyd (SKKN) en met inbreng van het Maritiem Museum Rotterdam en Het Scheepvaartmuseum is door externe deskundigen een projectplan opgesteld voor de verfijning van de ontsluiting van de collectie van de SKKN die bij beide musea is ondergebracht. Doel is alle objecten te fotograferen, de beschrijvingen uit te breiden en uiteindelijk een digitale presentatie van de collectie Nedlloyd te ontwikkelen.

Het stoomschip *Christiaan Brunings* is voor onderhoud kortstondig naar de Oranjewerf geweest. Het 122 jaar oude stoomschip heeft bij de jaarlijkse intocht van Sinterklaas in Amsterdam wederom *acte de présence* gegeven.

Collectievorming

In 2022 zijn door meerdere aankopen en schenkingen 206 museale voorwerpen en 1297 publicaties voor de bibliotheek als collectie ingeschreven. Dit hoge aantal boeken is toe te schrijven aan de overdracht van een groot deel van bibliotheekcollectie van het voormalige Visserijmuseum te Vlaardingen. Bepalend bij de keuze tot verwerving zijn de vijf collectiethema's (Nederlanders en de wereld; Nederland als maritieme natie; De zee als bron van inspiratie; De zee als uitdaging; Amsterdam als havenstad) in het verzamelbeleid van Het Scheepvaartmuseum. Dit beleid is in het vigerende *Collectieplan 2021-2024* vastgesteld.

Een belangrijke aankoop voor de collectie betrof het in 1640 vervaardigde schilderij *De Aemilia voor de haven van Duinkerken* door Adam Willaerts (1577-1664). Het schip *Aemilia* deed dienst als vlaggenschip van admiraal Maarten Tromp in de zeeslagen bij Duinkerken en Duins (The Downs). In het najaar werd een bijzondere staande klok aangeschaft met een scène uit de walvisvaart. Dit staand horloge van de hand van de Amsterdamse klokkenmaker Johannes Elias stamt uit het midden van de achttiende eeuw en heeft een bewegende scheepjesmechaniek. Verder werden voor de collectie onder andere een Britse herdenkingsmedaille van de verovering van het Nederlandse Fort Cornelis op Java in 1811, een penning uitgegeven bij de bouw van de replica van de Oost-Indiëvaarder *Amsterdam* en een journaal uit 1871 van het schip *Postiljon* aangekocht. Op de PAN Amsterdam werden drie tekeningen van de zeeschilder Willem van de Velde de Jonge (1633-1707) aangekocht.

Het grootste deel van de museale verwervingen bestond ook dit jaar weer uit schenkingen en legaten. Daaronder bevond zich een schilderij van een Italiaans havengezicht vervaardigd door Jacobus Storck (1641-1692). De J.C.A. Goedhart Stichting schonk drie schetsen in olieverf van de zeeschilder Jan Catharinus Adriaan Goedhart (1893-1975). De drie schetsen hebben betrekking op een reis die Goedhart in 1959 maakte aan boord van de kruiser Hr.Mr. *De Ruyter* naar Casablanca, Gibraltar en

Cádiz. Ook het dagelijks leven aan boord blijft een belangrijk onderwerp binnen het verzamelbeleid. Dit komt vooral tot uiting in de verwerving van diverse persoonlijke bezittingen, waaronder in 2022 een fotoalbum van een kok die meevoer op de walvisvaarder *Willem Barendsz* en een reisjournaal uit 1947 van een 11-jarige passagier aan boord van het motorschip *Oranje*. Verder werden een plaquette van de Vereeniging Scheepswerktuigkundigen Nederlands-Indië en een tegeltableau uit 1920 met een portret van de schipper Bontekoe aan de collectie toegevoegd.

In 2022 zijn geen voorwerpen uit de collectie afgestoten. Wel zijn, in overleg met het bestuur van de VNHSM, voorbereidingen getroffen om in 2023 enkele objecten over te dragen aan collega-musea waar de objecten beter tot hun recht komen. Hierbij wordt de *Leidraad Afstoting Museale Objecten* van de Museumvereniging gevolgd.

In het kader van de zichtbaarheid van de collectie hanteert het museum een genereus bruikleenbeleid. In het afgelopen jaar waren 153 voorwerpen in langdurig bruikleen bij 17 instellingen, waarvan er gedurende het jaar drie objecten zijn geretourneerd aan het museum. In 2022 werden daarnaast zes objecten uit de collectie in tijdelijke bruikleen gegeven aan vier musea.

2.Een breed publiek

Inleiding en doelstelling

Het Scheepvaartmuseum verbindt zich aan bestaand en nieuw publiek, door verhalen met en van het publiek te delen die raken aan de collectie, de maritieme wereld en geschiedenis en te laten zien wat de impact van deze verhalen is op de samenleving. Het museum heeft de ambitie in 2024 340.000 bezoekers te ontvangen, waaronder ook nieuwe bezoekersgroepen, en gewaardeerd te worden met een 8+. Zowel in de programmering als in de samenwerking met partners zet het museum zich nadrukkelijk en organisatie breed in om een ecopositief, inclusief museum te worden dat de maritieme geschiedenis bij een zo breed mogelijk publiek onder de aandacht brengt.

Tentoonstellingen en tentoonstellingsbeleid

Het Scheepvaartmuseum programmeert deze beleidsperiode vanuit het motto *Water verbindt werelden* en laat in zijn tentoonstellingen zien hoe sterk de maritieme wereld en samenleving verbonden zijn. Belangrijke uitgangspunten in de programmering zijn: de collectie centraal stellen; de impact van het gedeelde maritieme verleden agenderen; ruimte bieden voor hedendaagse reflecties en persoonlijke verhalen uitwisselen. Zo laat het museum zien dat de maritieme wereld is verankerd in grote thema's én in ons dagelijks leven.

Dynamiek

Het Scheepvaartmuseum biedt het publiek sinds enkele jaren een vast ritme van grote, tijdelijke najaarstentoonstellingen die in oktober openen en die – in verband met collectie-eisen – meestal een looptijd van maximaal 6 maanden hebben. Van 1 oktober 2021 tot 8 mei 2022 toonde het museum *Willem van de Velde & Zoon*, de grootste overzichtstentoonstelling van het museum ooit, met naast de eigen collectie bruiklenen uit onder meer het National Maritime Museum in Greenwich, het Mauritshuis, het Rijksmuseum, en de Britse en Nederlandse koninklijke verzamelingen. 77% van alle museumbezoekers bezocht deze tentoonstelling en voor bijna de helft van alle bezoekers (47%) was de tentoonstelling de hoofdreden om het museum te bezoeken.

Op 6 oktober 2022 opende de najaarstentoonstelling *Mens op Zee*. De tentoonstelling speelt zich af in een wereld die los is van de wal en onderzoekt hoe het 'op zee zijn' je als mens kan veranderen. Centraal staan prikkelende, onvoorspelbare en ontroerende portretten en verhalen uit de eigen collectie. Allemaal hebben ze een link met Nederland. De bijzondere aandacht voor gender, naamgeving en migratie draagt bij aan de meerstemmigheid van deze tentoonstelling. Vanuit drie

perspectieven wordt 'het vaste' versus 'het veranderlijke' van het op zee zijn belicht: de zeevarende (het bemanningslid), de passagier en de eenling. *Mens op Zee* is een samenwerking met de Dutch National Portrait Gallery (DNPG), sinds 2017 een belangrijke partner van Het Scheepvaartmuseum. MAISON the FAUX was verantwoordelijk voor het tentoonstellingsontwerp, Dana Dijkgraaf voor het grafisch ontwerp.

Impact

Het gedeelde maritieme verleden en de doorwerking daarvan in het heden vormen een belangrijke programmalijn in de presentaties van Het Scheepvaartmuseum. Vaak werkt het museum hierbij samen met partners. Voor 2024 staat een nieuwe vaste opstelling gepland, *Atlantische Wereld*. In aanloop naar deze opstelling werd in 2022 de serie *Atlantische Vensters* gelanceerd, waarvan het eerste venster op 1 juli 2022 (Keti Koti) geopend werd: *Decoding the Atlantic World* van het kunstenaarscollectief van Sites of Memory. Deze tijdelijke kunstinstallatie bestond uit een presentatie in de Noordvleugel en uit vlaggen in de masten van het VOC-schip *Amsterdam*.

Immaterieel erfgoed

Het uitwisselen van persoonlijke geschiedenissen krijgt deze beleidsperiode een steeds prominentere plek in het tentoonstellingsaanbod van Het Scheepvaartmuseum. Ter verdieping op de tentoonstelling *Mens op Zee* is sinds november een atelierruimte geopend. Hier zijn de eerste resultaten te zien van het geschiedenisproject over LHBTI+-cultuur aan boord van Nederlandse koopvaardischepen in de jaren '50 tot '80, en kunnen bezoekers reflecteren op wat de zee voor hen betekent. Ook naar aanleiding van de semipermanente presentatie *Amsterdam Havenstad* worden bezoekers actief uitgenodigd verhalen met het museum te delen. In 2022 bijvoorbeeld bij het publieksprogramma tijdens de eerste editie van de Amsterdamse Zeehavendagen, en in samenwerking met studenten publieksgeschiedenis van de UvA.

Collectie centraal

Het museum heeft de afgelopen jaren meer ruimte gemaakt voor collectiewisselingen en kleinere collectiepresentaties, met als doel om vaker objecten uit eigen collectie tentoon te stellen en met de collectie aan te sluiten op de actualiteit. In 2021 is er op de begane grond een presentatieruimte gecreëerd, hier was begin 2022 een Maleis manuscript met nautische illustraties over de geschiedenis van de Banda-eilanden te zien. Het manuscript werd in 1922 opgesteld door M.S. Neirabatij, een vooraanstaand man afkomstig uit Lonthor (Banda Besar).

In mei 2022 volgde een nieuwe presentatie naar aanleiding van het tweehonderdjarig bestaan van College Zeemanshoop, en in november werden enkele nieuwe aanwinsten getoond waaronder het *Gelegheidsglas van plantage Molhoop* (Anoniem, circa 1750-1800), *De Aemilia en andere schepen voor Duinkerken* (Adam Willaerts (1577-1664), 1640, en *Hoodie 1621* (Lukas Eleuwarin en Dave Masbaitoeboen, 2021).

In januari opende een nieuwe collectiewisselruimte in de oostvleugel met de tijdelijke tentoonstelling *Noordzeekanaal*, over de nieuwe zeesluis bij IJmuiden die ook op die dag werd geopend. De tentoonstelling bestond uit unieke foto's, tekeningen en de door Koning Willem III ondertekende oorkonde. Op 8 juni opende het museum een nieuwe tentoonstelling *Rampjaar 1672* rondom de Solebay wandtapijten, die de Slag bij Solebay op 7 juni 1672 laten zien. De tentoonstelling werd geopend met een symposium waarbij nauw werd samengewerkt met de Koninklijke Marine en de Stichting Michiel de Ruyter. Vier experts gaven duiding aan de zeeslag en de verbeelding daarvan in de kunst. De bijeenkomst werd muzikaal omlijst door de Tamboers en Pijpers van de Koninklijke Marinierskapel. Lord Sandwich en Frits de Ruyter de Wildt, nabestaanden van bevelhebbers tijdens de zeeslag, verzorgden de opening van deze presentatie die tot december 2022 te zien was.

Laagdrempelig aanbod

Voorafgaand aan de herfstvakantie opende de vaste presentatie *Duiker Doris*, een verhalende tentoonstelling waarin kinderen van 2+ jaar met hun gezelschap - van vriendjes en vriendinnetjes tot

ouder, verzorger, tante, opa of oppas - op een laagdrempelige manier kennismaken met Het Scheepvaartmuseum en de maritieme wereld. *Duiker Doris* werd ontwikkeld in samenwerking met partner Rose Stories en illustrator Kwennie Cheng.

Kunstenaarsreflecties

Sinds januari zweven 24 scheepsmodellen van gekleurd kaarsvet in het museum. Samen vormen zij het werk *Ex Voto* van Folkert de Jong, een hedendaagse verwijzing naar offer geschenken van zeelieden, als dank voor een veilige terugvaart. Daarnaast nodigt het museum sinds 2019 kunstenaars uit hun perspectief te geven op de maritieme geschiedenis. In navolging van Tsjead Bruijna en Ellen Deckwitz, schreef in 2022 Esmay Usmany een gedicht. Deze reflecties zijn te lezen en te zien in de nis naast de ingang van de tentoonstelling *Republiek aan Zee*.

Reizende tentoonstellingen

In 2022 waren twee tentoonstellingen van Het Scheepvaartmuseum in het buitenland te zien: in maart opende in het Erasmushuis Pusat Kebudayaan Belanda in Jakarta, Indonesië de tijdelijke tentoonstelling *I Love Banda* met foto's van Isabelle Boon. De tentoonstelling, eerder te zien in Het Scheepvaartmuseum in 2021, toont de invloed van het koloniaal verleden op de Banda-archipel van vandaag vanuit het perspectief van zes jongeren. Tevens was in september 2022 tijdens het Internationaal Maritime Museum Congres (ICMM) in Halifax, Canada een pop-up tentoonstelling van *Rising Tide* van fotojournalist Kadir van Lohuizen te zien, gebaseerd op de tentoonstelling *Rijzend water* uit 2019.

Tentoonstellingen in 2023 en verder

Voor 2023 werkt Het Scheepvaartmuseum opnieuw samen met Kadir van Lohuizen, nu aan de najaarstentoonstelling *Food for Thought (werktitel)*. Verder staan tentoonstellingen gepland van de maritieme tekeningen van Robbert Das, foto's van fotograaf Cor Jaring, nieuwe museumaanwinsten en presentaties van het onderzoek van museum-fellows. In 2023 wordt gestart met de herinrichting van de replica van het VOC-schip *Amsterdam*. Verder bereidt het museum onder meer tentoonstellingen voor in het kader van 200 jaar KNRM, de Atlantische Wereld (2024) en het 750 jaar Amsterdam-jaar in 2025.

Educatie en publieksprogramma's

Educatie

Aanbod

In het educatie aanbod legt Het Scheepvaartmuseum zoveel mogelijk verbanden tussen verleden, heden en toekomst, tussen de collectie en de leefwereld van leerlingen; en zoekt actief aansluiting bij nieuwe thema's als globalisering en duurzaamheid. De educatieve programma's van het museum sluiten aan bij het geschiedenis- en burgerschapsonderwijs.

In 2022 werden vanuit dit aanbod verschillende educatieve programma's ontwikkeld. Met partner Plastic Whale werd een programma rondom duurzaamheid gemaakt, waarbij schoolgroepen het museum bezoeken én het water opgaan om plastic op te vissen.

Voor de bovenbouw basisonderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs ontwikkelde het museum in samenwerking met partner Schooltv een online schoolplaat, met allerlei informatie over de VOC, WIC en slavernij. Animator Lucette Braune maakte hierbij op basis van historische bronnen korte animaties met waargebeurde verhalen vanuit een persoonlijk perspectief. De schoolplaat wordt begin 2023 gelanceerd op de site van Schooltv.

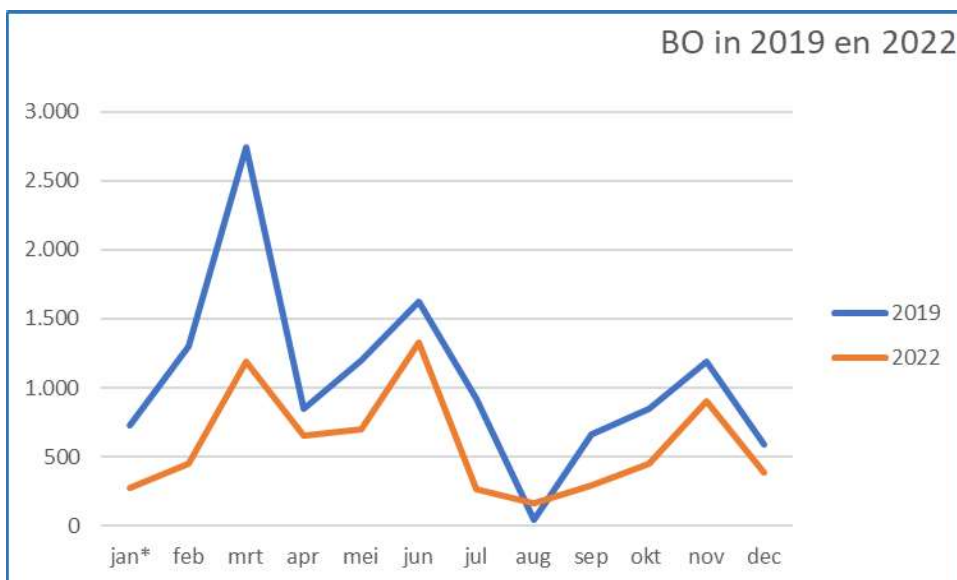
Bij de familietentoonstelling Duiker Doris werd een educatieprogramma ontwikkeld in samenwerking met voorschoolaanbieder Dynamo (een voorschool is een kinderopvangorganisatie met een educatief programma, toegankelijk voor alle peuters, maar voornamelijk gericht op kinderen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand). Jonge kinderen kunnen hier hun woordenschat in een speelse omgeving verrijken.

Het museum sloot aan bij Stad & Taal, een initiatief van de Gemeente Amsterdam voor NT2-cursisten (Nederlands als tweede taal), en verzorgde hiervoor een pilot met het programma Verhalen over Water. Dit programma wordt door zowel cursisten als docenten goed gewaardeerd.

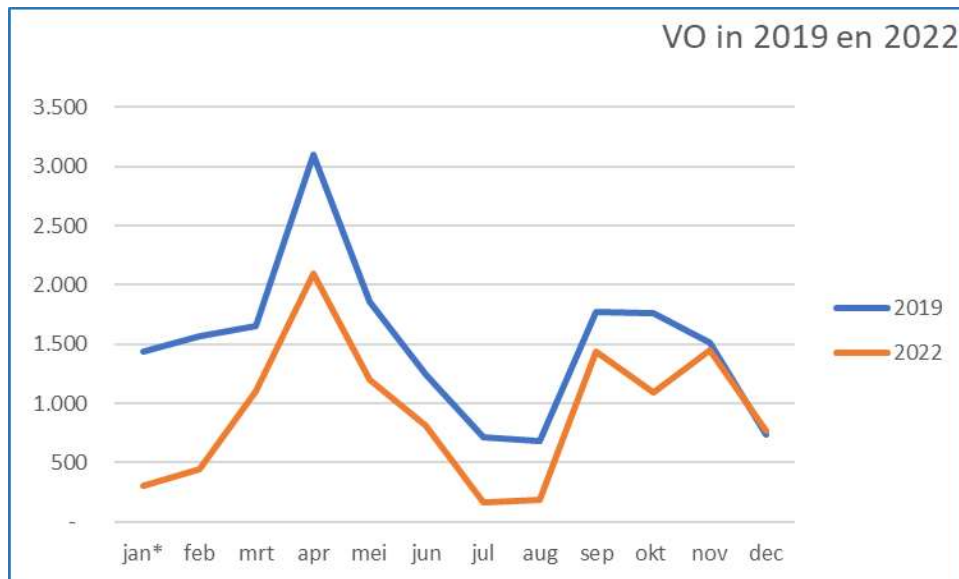
Bereik educatie

In 2019 ontving Het Scheepvaartmuseum 45.656 bezoekers via het onderwijs, waarvan 30.691 uit het primair en voortgezet onderwijs. Het museum heeft sinds Covid-19 extra geïnvesteerd in educatiemarketing. Vanaf de tweede helft van 2022 werden nieuwe posters en flyers onder scholen verspreid, nieuwe nieuwsbriefcontacten geworven en een social media en e-mailmarketingcampagne voorbereid (gepland: begin 2023).

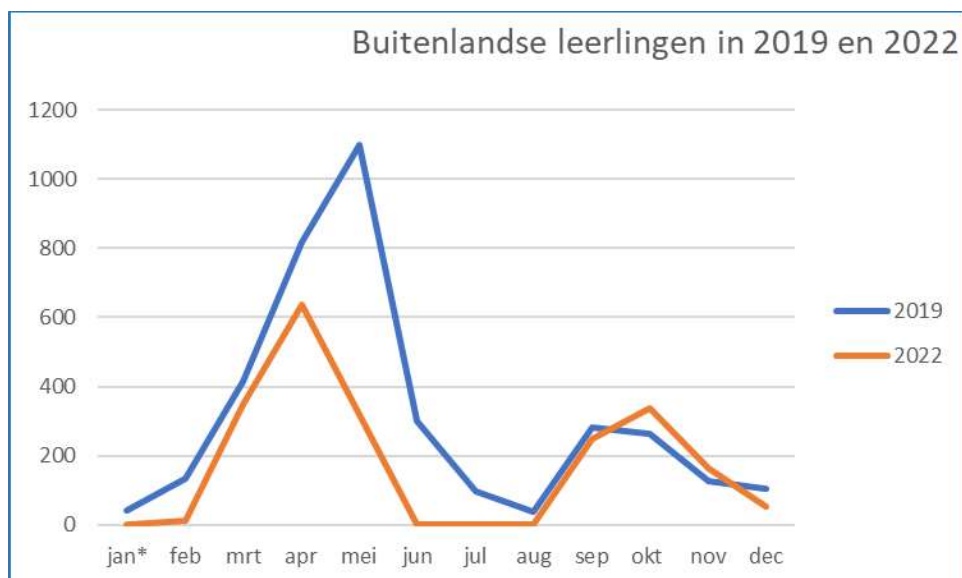
2022 werd een jaar van herstel: in onderstaande tabel is te zien hoe in de loop van 2022 het aantal leerlingen per maand steeds dichterbij het aantal van 2019 kwam. Het voorjaar was een moeilijke periode omdat een groot deel van de museumdocenten uitviel door ziekte: begin 2023 is er daarom een oproep uitgegaan voor nieuwe museumdocenten/rondleiders.

BO= basisonderwijs

VO= Voortgezet Onderwijs

In 2022 is gewerkt aan het uitbreiden van online educatie met o.a. nieuwe interactieve schoolplaat over de herijkte canonvensters VOC en WIC en slavernij. Ruim 500 basisschoolleerlingen hebben een online rondleiding gekregen door het museum en via het platform LessonUp zijn veel leerlingen in contact gekomen met de collectie van Het Scheepvaartmuseum. De onderstaande cijfers moeten met 25 (gemiddelde klasgrootte) vermenigvuldigd worden om een idee van het bereik te krijgen.

Lessons presented per month

Meerstemmigheid

Deze beleidsperiode zal meerstemmigheid beter geborgd worden in de educatieprogramma's, o.a. door middel van een online vragenlijst. Vanwege het beperkte onderwijsbezoek in 2020 en 2021, is besloten deze meting kwalitatief af te nemen. Via klankbordsessies met docenten uit het voortgezet onderwijs werd getoetst waar de behoeftes liggen rond de canonvensters VOC en WIC en slavernij. Uit de gesprekken bleek dat leerlingen zichzelf in gedeelde geschiedenissen willen herkennen, in al hun diversiteit. Ook bleken de docenten makkelijker financiële middelen te kunnen vrijmaken voor burgerschapsactiviteiten dan voor geschiedenis. Voor geschiedenisdocenten bleek de communicatie van historische tijdsvakken en de koppeling naar de (hedendaagse) leefwereld van leerlingen belangrijk; voor het vmbo zat die aansluiting volgens de docenten in representatie en in 'vakmanschap'. Deze bevindingen zijn meegenomen in de jaarplannen en het educatiemarketing-plan voor 2023.

Publieksprogramma's

De impact van de maritieme geschiedenis op het leven van vandaag is binnen de publieksprogramma's van het museum het centrale thema. Hierbij wordt gezocht naar manieren om dit voor een groter publiek zichtbaar te maken. Een mooi voorbeeld daarvan is het *LHBTI+*-atelier bij *Mens op Zee*, dat tijdens de Museumnacht (waar 4900 bezoekers waren) werd geopend.

Een ander voorbeeld is het publieksmoment dat werd georganiseerd tijdens de eerste editie van de groots opgezette *Amsterdamse Zeehavendagen*. Hier werden ervaringen gedeeld van eerste generatie arbeidsmigranten werkzaam in de Amsterdamse haven. Contentmaker en museumprofessional Ahmed Emin Batman interviewde drie gepensioneerde havenarbeiders met een Turkse migratieachtergrond. In samenwerking met het museum werden deze verhalen verwerkt in een toegankelijk filmpje dat voorafgaand aan de Zeehavendagen werd ingezet om meer verhalen los te maken. Dit resulteerde in een intiem publieksevenement voor mensen (en hun familieleden) die voor werk in de Amsterdamse haven naar Nederland waren verhuisd.

Enkele hoogtepunten uit de publieksprogramma's van 2022:

- Op zondag 30 januari vierde het museum de **heropening** van de culturele sector na de lockdown met een aantal extra activiteiten voor jong & oud in het museum: extra speedrondleidingen, het tekenprogramma Zee van papier en een gratis lekkernij bij de koffie. Een feest om eindelijk weer bezoekers te mogen ontvangen.
- Op **Bevrijdingsdag** werd een themarondleiding aangeboden rondom oorlog en vrijheid in het Rampjaar (1672).
- Tijdens het **Hemelvaartweekend** vierde het museum met het Watersportverbond de opening van het vaarseizoen, tevens de start van de eerste officiële *Dutch Water Week*, met onder meer suppende en zeilende kinderen.
- In juni nam Het Scheepvaartmuseum deel aan de eerste editie van de **Amsterdamse Zeehavendagen**, met gastschepen, laagdrempelige familieprogrammering, een bootverbinding met Museum 't Kromhout en met instaprondleidingen over migratie.
- Op 1 juli, **Keti Koti**, herdenkt en viert Nederland de afschaffing van slavernij in Suriname en op de Antillen. Het museum organiseerde een (gratis) heri heri maaltijd op het Open Plein voor zowel bezoekers als medewerkers. Die dag vond ook de opening plaats van het Atlantische Venster: *Decoding the Atlantic World*.
- Op 5 november vond weer een **Museumnacht** plaats. Met een divers programma rondom de tentoonstelling *Mens op Zee*: doorlopende workshops op het Open Plein, een muzikaal divers programma met WIES en Babs. Verder een performance van Sites of Memory, een gesprek rondom LHBTI+ op Zee met Aynouk Tan, Thorn de Vries en Bob van de Poll en rondleiders op zaal.

Familieprogrammering

De familieprogrammering van Het Scheepvaartmuseum heeft altijd een inhoudelijke link met het museum en de collectie, en is tegelijkertijd laagdrempelig en geschikt voor uiteenlopende leeftijden. Na de opening van de tentoonstelling *Duiker Doris*, is gestart met een publieksprogramma voor de jongste kinderen (2+) en hun familie/begeleiders. In de zomervakantie sloten we aan bij thema's uit *Decoding the Atlantic World* waarbij families kleurrijke vlaggen maakten die pasten bij hun (wens)dromen en acties. Tijdens het paasweekend konden bezoekers op zoek gaan naar "schilder-ei-en" (fragmenten van kunstwerken) in de tentoonstellingszalen. In november, in de aanloop naar Sinterklaas, kon de slaapkamer van Sint-Nicolaas bezocht worden aan boord van het stoomschip *Christiaan Brunings*. Een groot succes dit jaar was de kerstvakantie waarin het museum samenwerkte met Cinekid, de organisatie die kinderen in Nederland wil laten kennismaken met film. In een 'pop-up bios' was de gloednieuwe VPRO-serie *Lampje* te zien (naar het boek van Annet Schaap, Gouden Griffel 2018) over een vuurtorenwachtersdochter en een zeemeermens. Verder was er het populaire Cinekid-*green screen* waar men 'familieportretten op zee' kon maken, en er was een doe-hoekje waar families samen aan een animatiewiel met zeilbootjes werkten. Voor het eerst sinds de Covid19-uitbraak behaalde het museum weer hoge bezoekersaantallen van (soms) meer dan 2000 bezoekers per dag. Het partnership met Cinekid werd door beide partijen positief geëvalueerd en wordt voortgezet in 2023.

Kleinschalige of experimentele activiteiten

Dit jaar nam het museum voor het eerst deel aan Black Achievement Month in oktober: op de websites van beide organisaties werd de kleurrijke vlaggenactiviteit op het Open Plein gepromoot. Een rondleiding en *artists' talk* met Sites of Memory-kunstenaars Jarrett Erasmus, Raul Balai en het Hoofd Educatie en Inclusie van het museum vond op 30 oktober plaats. Het gesprek werd geleid door moderator Raissa Biekman en er was een keynote van auteur Lara Nuberg over de VOC-vlaggen. De 25 deelnemers waardeerden deze activiteit met het cijfer 8.

Samenwerkingen en netwerken

Het museum participeert actief in het netwerk van International Congress of Maritime Museums (ICMM). Met het Mystic Seaport Museum en het National Maritime Museum (NMM) in Greenwich lanceerde Het Scheepvaartmuseum de webinar serie 'Global Conversations', een serie die onder andere door het Network of European Museum Associations (NEMO) als voorbeeld van goede internationale samenwerking beschouwd wordt. Tijdens het ICMM-congres in Halifax werd bekend gemaakt dat Het Scheepvaartmuseum samen met de collega musea het Zuiderzeemuseum, Maritiem Museum Rotterdam en MAS Antwerpen is gekozen om in 2024 dit internationale congres te organiseren.

Verder werkt het museum met onder meer het Zuiderzeemuseum, Maritiem Museum Rotterdam, Museum Dorus Rijkers en vele regionale maritieme musea aan een subsidieaanvraag in het kader van 200 jaar KNRM (2024). Het project bestaat uit onder meer een nationale fotografie opdracht en een crowd sourcing project waarin verhalen van redders én van geredde personen op zee verzameld worden.

Het Scheepvaartmuseum is voorzitter van het samenwerkingsverband Expeditie Oosterdok waarbij 13 culturele instellingen en 30 bedrijven zijn aangesloten. Dit netwerk organiseert buurtactiviteiten zoals de Amsterdamse Waterspelen. Daarnaast is het museum actief betrokken bij de Plantagebuurt waarmee in 2021 een subsidieaanvraag is ingediend voor de realisatie van een duurzame verbinding over water, de zogenaamde cultuurferry.

Publieksbereik

Publiek: bezoekers & gebruikers

De eerste maanden na heropening na de lockdown moesten bezoekers de weg naar het museum nog terugvinden. Tot en met 25 februari waren er ook nog beperkende maatregelen van toepassing zoals mondkapjes en QR-codes.

In 2022 trok het museum in totaal 257.870 bezoekers. Dit is 83% van het aantal bezoekers in 2019. Het totaal aantal bezoekers van 2022 werd positief beïnvloed dankzij het aandeel van bezoekers van evenementen.

Willem van de Velde & Zoon trok ook in de laatste maanden van de looptijd veel cultuurliefhebbers. Dankzij een verlenging van de tentoonstelling werden de doelstellingen voor dit project - ondanks de lockdown - alsnog behaald: uit publieksonderzoek bleek dat voor 47% van de bezoekers deze tentoonstelling de reden voor een bezoek was. De publiciteitscijfers en goed presterende online content hielpen om ook in de laatste maanden nog een boost te geven aan de bezoekersaantallen.

Bezoekersaantallen van buitenlandse toeristen zijn nog niet op het peil van voor Covid-19 maar in onderstaand overzicht is te zien dat zij in 2022 zeker weer aan het terugkeren zijn. Dit is in lijn met de cijfers vanuit NBTC en Amsterdam Partners.

In de schoolvakanties trekt het museum veel bezoekers met kinderen: met als hoog-scorende weken dit jaar de zomervakantie en de kerstvakantie. Het museum zet zich in om lokaal en regionaal publiek met kinderen tot een bezoek te verleiden. De combinatie van de kwalitatief hoogwaardige publieksprogrammering, het uitdelen van terugkomkaartjes (na onderwijsbezoeken) en de toegankelijke nieuwe familietentoonstelling *Duiker Doris* hebben hier in 2022 zeker aan bijgedragen.

Bezoekcijfers	2022	% totaal	2019	% totaal	2022 t.o.v. 2019	2021	% totaal	2022 t.o.v. 2021
Buitenlandse toerist	67.019	26%	107.090	34%	-37%	20.082	15%	234%
Cultuur- en maritieme liefhebber	67.212	26%	78.627	25%	-15%	41.650	31%	61%
Dagjestoerist	39.886	15%	49.863	16%	-20%	26.803	20%	49%
Onderwijs	30.374	12%	45.656	15%	-33%	10.816	8%	181%
Evenement-bezoeker	52.348	20%	28.597	9%	83%	33.112	25%	58%
Professional	1.031	0%	776	0%	33%	396	0%	160%
Totaal	257.870		310.609		-17%	132.859		94%

Online-strategie

Bezoekers weten de website van het museum goed te vinden. Pagina's die gerelateerd zijn aan een fysiek bezoek zoals informatie over de openingstijden, prijzen, tentoonstellingen, route en tickets blijven onverminderd goed bezocht.

Website	2021	2022	Groei %
Aantal bezoeken (sessies)	543.020	633.351	16,63%
Aantal unieke bezoekers	414.636	496.601	19,77%

De social mediakanalen blijven groeien. Niet alleen qua volgers maar ook qua bereik. De grootste groei heeft LinkedIn doorgemaakt met 16%. Instagram heeft een groei doorgemaakt op het gebied van bereik en engagement: 1,3 miljoen bereik (t.o.v. 225.000 in 2021). Twitter groeide gestaag door in het aantal volgers maar daalde in november toen Elon Musk het mediabedrijf overnam. Het aantal gebruikers van Twitter lijkt nu iets gestabiliseerd en omdat er nog veel trouwe volgers van het museum op dit kanaal zitten behoudt het museum het account.

Facebook heeft een groei doorgemaakt van ruim 5% met een piek bereik *rondom Willem van de Velde & Zoon*, een piek in de zomervakantie en rondom de Museumprijs campagne.

Volgers	2022	2021
Instagram	7.723	6.824
LinkedIn	4.785	4.061
Twitter	10.687	10.729
Facebook	15.777	14.902

De inschrijvingen voor de algemene nieuwsbrief zijn gegroeid naar 11.759, een stijging van ruim 28% t.o.v. 2021. Door het gebruik van een nieuwsbrief pop-up op de website en de inschrijvingen via ticketkopers nemen de inschrijvingen flink toe.

Museumprijs campagne Beste buur

De campagne rondom de nominatie en uiteindelijke winst van Het Scheepvaartmuseum voor de VriendenLoterij Museumprijs 2022 gaf aan het einde van het jaar een enorme boost aan de online zichtbaarheid en interactie op social media. De bereidwilligheid van het netwerk om de stemoproep te delen was enorm en mede dankzij deze support mag Het Scheepvaartmuseum zichzelf het hele jaar 2023 Museum van het Jaar noemen. Het [campagneconcept](#) zorgde voor enorme free publicity en zichtbaarheid in buurt en stad. Dit alles resulteerde in 40% van alle publieksstemmen en zo werd Het Scheepvaartmuseum op 1 december verrast met de VriendenLoterij Museumprijs en het bijbehorende prijzengeld van € 100.000. Met dit bedrag kan het museum het project *Thuishaven* ontwikkelen, en een nog betere 'buur' worden.

Publieksonderzoek & doelgroepenbeleid

Het doelgroepenbeleid van het museum was aan een update toe: de afgelopen jaren is er vooral onderzoek gedaan onder bezoekers die het museum al weten te vinden. Onderzoeksbureau Motivaction heeft een nieuw onderzoek uitgevoerd onder 10.000 Nederlanders, al dan niet al bekend met het museum. Hieruit kwam een aantal doelgroepen naar voren die voor programmering en marketing de komende jaren het meest kansrijk zijn om op te focussen.

Zeemagazijn.

Het magazine is de afgelopen jaren geëvalueerd naar een belangrijk middel om de diverse stakeholders van het museum te informeren: over collectie, onderzoek, partnerships en programmering. Ook in de vormgeving is hierin een slag gemaakt, om zo ook met vorm en beeld beter zichtbaar te maken waar Het Scheepvaartmuseum voor staat. Het nieuwe ontwerp kenmerkt zich door duidelijk herkenbare artikelen, meer kleur, een grotere rol voor beeld: dit alles in lijn met de huisstijl van Het Scheepvaartmuseum.

Binden met het publiek buiten het museum

Ook in 2022 investeerde het museum in zichtbaarheid buiten de museummuren en in zijn rol als kenniscentrum. Voor *Mens op Zee* was het museum eind augustus vertegenwoordigd in de *Cultuurtuin* op de Uitmarkt en op het Geschiedenis Festival in Haarlem. Het nieuwe concept *Cultuurtuin* om cultureel aanbod te promoten was teleurstellend en leverde het museum, en andere instellingen, helaas niet veel op. Het Geschiedenis Festival gaf het museum echter een zeer succesvolle zichtbaarheid bij meer dan 1.000 aanwezige geschiedenisfans.

Via publicaties in o.a. Zeilen Magazine, Historisch Nieuwsblad, Ons Amsterdam, Residence, Tableau en Museumtijdschrift wil het museum zich blijven profileren als museum voor fans van watersport en geschiedenis, maar ook voor liefhebbers van hedendaagse kunst en bijvoorbeeld fotografie.

Een duurzame organisatie

Inleiding en doelstelling

Het museum wil een duurzame organisatie zijn en ervoor zorgen dat het wendbaar en weerbaar de toekomst ingaat door duurzame inzetbaarheid van mensen, gebouwen en vermogen.

Het Scheepvaartmuseum wil uiterlijk in 2030 een ecopositief museum zijn en werkt er hard aan om met een duurzame bedrijfsvoering de eigen ecologische voetafdruk te reduceren. Zo zijn op alle onderdelen (asset, beheer en gebruik) BREEAM-certificaten behaald, waaronder begin 2023 het BREEAM Assessment op de onderdelen Beheer en Gebruik met een score van 'Very Good'. Het museum heeft een actief Green Team onder de medewerkers

In de programmering wil het museum ecopositieve impact maken door bezoekers en partners te bewegen tot duurzame keuzes; met tentoonstellingen, samenwerkingen, programmering, maar ook door het ontplooiën van initiatieven binnen de sector.

In 2022 is de website ATLAS gelanceerd, een kennisplatform en online toolkit als aanzet voor de verduurzaming van de museumwereld. Voorafgaand aan de presentatie van ATLAS organiseerde Het Scheepvaartmuseum een sessie met creatief ontwerp bureau Slijpstof en partners van binnen en buiten de museumwereld. Oplossingen uit deze bijeenkomst, plus handige gereedschappen en best practices van andere instellingen werden samengebracht in de online toolkit met dossiers over gebouw, tentoonstelling, kunstenaar en bezoeker. Dit initiatief van Het Scheepvaartmuseum werd gesteund door het Mondriaan Fonds.

Het museum heeft een milieubeleidsplan op dat is opgedeeld in acht thema's die corresponderen met de thema's uit de BREEAM-certificering. Dezelfde indeling wordt gehanteerd voor het duurzaamheidsjaarverslag waarin wordt teruggeblikt op de behaalde resultaten van de doelstellingen uit het milieubeleidsplan. Het museum stelt ook een (update) van een energiebeleid op, ook onderdeel van BREEAM. Dit plan beschrijft de verduurzaming van het gebouw op het gebied van energie. Het beleid heeft verder betrekking op transport, inkoop, afvalbeheer en huisvesting.

De samenwerking met Deloitte resulteerde in 2022 in de formulering van drie doelstellingen die bijdragen aan het bereiken van de duurzaamheidsambities van het museum: beperken van schadelijke impact, inspireren van publiek en partners tot deelname aan de duurzaamheidstransitie(s), en het vervullen van een voorbeeldfunctie voor musea en andere organisaties (bijvoorbeeld binnen het maritieme netwerk). Samen met bureau Copper8 start het museum in 2023 met een concrete methodiek om de voortgang in genoemde doelstellingen inzichtelijk en meetbaar te maken. Het museum wil toewerken naar een raamwerk waarbinnen echte impact gemaakt kan worden, met betrokkenheid van de gehele organisatie.

Financieel beleid

toelichting op resultaten

De impact van Covid-19 is in 2022 van beperkte invloed geweest. Het museum is 1 maand dicht geweest. De bezoekersaantallen zijn nog niet terug op het niveau van voor Covid echter zien wij wel een stijgende lijn naar 257.870 bezoekers in 2022. De gemiddelde opbrengst per bezoeker is gestegen naar € 8,16, hierdoor zijn de opbrengsten uit ticketverkoop gestegen met ca € 1.200.000 ten opzichte van 2021 naar ca. € 2.100.000. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van 340.000 bezoekers tegen een gemiddelde opbrengst van € 7,78 per bezoeker.

Naast de publieksinkomsten ontvangt Het Scheepvaartmuseum subsidies van het ministerie van OCW voor de verschillende activiteiten (publieksactiviteiten, beheer van collectie- en gebouwbeheer). In 2022 heeft het museum een extra bijdrage van OCW mogen ontvangen van in totaal € 735.000 (2021 € 1.610.000).

De Vriendenloterij was ook in 2022 een van de belangrijkste partners van Het Scheepvaartmuseum. Het museum ontving de jaarlijkse bijdrage van €400.000, een uitkering uit de geormerkte loten (€ 53.000) en inkomsten via de vip-kaart. Daarnaast zijn wij penvoerder voor het project De Cultuur Ferry een project dat de Vriendenloterij steunt met een bijdrage van € 575.000. Tenslotte kregen wij op 1 december te horen dat wij de Vriendenloterij Museumprijs 2022 hadden gewonnen. Behalve de eer is er ook een bedrag van € 100.000 aan verbonden die wij in 2023 ontvangen om het museum een thuishaven van de buurt te maken. Het thema dit jaar was "Beste Buur".

De personeelskosten liggen in lijn met de meerjarenbegroting 2022. De personeelskosten zijn ten opzichte van 2021 toegenomen met ca € 350.000. Dit is voornamelijk verklaarbaar door de lagere NOW-uitkeringen ten opzichte van 2021 van ca € 420.000 (2022: € 178.000/ 2021: € 600.000).

De generieke en specifieke steunmaatregelen hebben er, samen met kostenbesparingen, toe geleid dat Het Scheepvaartmuseum een beperkt negatief resultaat uit gewone bedrijfsvoering heeft gerealiseerd in 2022 van € 225.000. Door de fusie met de Stichting Het Scheepvaartmuseum Enterprise wordt vanaf 2022 ook het resultaat van de deelneming in HSME BV meegenomen in het resultaat van het museum. Door dit resultaat en een rentevergoeding op onze banktegoeden vanaf 1 oktober 2022 komt het resultaat positief uit op € 332.000.

Een deel van dit resultaat (€ 142.000) zal worden toegevoegd aan het herstel- en innovatiefonds waarmee in de komende jaren eenmalige, duurzame en innovatieve uitgaven worden gedaan zoals de aanschaf van zonnepanelen, digitaliseren van de collectie en het realiseren van nieuwe (digitale) vormen van (onderwijs) programmering. Het restant van het resultaat €190.000 wordt toegevoegd aan de algemene reserve om o.a. de nodige investeringen in de IT-infrastructuur te kunnen financieren. Hierdoor stijgt de algemene reserve van €5,2m per jaareinde 2021 naar €5,4m per jaareinde 2022. Het totale eigen vermogen blijft boven de tussen musea afgesproken norm voor het weerstandsvermogen. Deze norm definieert het weerstandsvermogen als het hoogste van:

- Het eigen vermogen dat nodig is om op de korte en middellange termijn tegenvallers in de exploitatie op te vangen;
- Het eigen vermogen dat op de langere termijn nodig is om te voldoen aan de kapitaalbehoefte van de instelling.

Risicobeheersing

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid en is opgenomen in de jaarplanning van Het Scheepvaartmuseum. Risico's worden onderverdeeld in de volgende onderwerpen: publiek en overige stakeholders, collectie/presentatie, huisvesting/veiligheid, ICT/beveiliging, personeel/organisatie en financieel/fiscaal. Genoemde onderwerpen worden jaarlijks in verschillende bijeenkomsten besproken met een beschrijving van risico's en eventuele bedreigingen, de beoordeling van risico's en de te nemen maatregelen en verantwoordelijkheid. De directie is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en ziet erop toe dat de interne risicomanagements- en controlesystemen, waarmee binnen de organisatie brede risico's worden beheerst, adequaat werken. Financiële risico's zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden periodiek geanalyseerd waarna de strategie eventueel wordt bijgesteld.

- Een van de grote risico's betreft een digitale inbreuk op het netwerk van Het Scheepvaartmuseum waardoor er data verloren gaat en/of Het Scheepvaartmuseum zijn (digitale) deuren niet kan openen voor het publiek.
De in 2022 gedane investering in de IT-infrastructuur en andere doorlopende maatregelen die Het Scheepvaartmuseum heeft genomen waren helaas niet voldoende om een ransomware aanval in juni te voorkomen.
Dankzij snel handelen en met externe ondersteuning is de schade beperkt gehouden. Er is melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens en de (voorzitter van de) raad van toezicht is in het gehele proces meegenomen en geïnformeerd.
Dit incident maakt de kwetsbaarheid van ICT-omgeving duidelijk. Gezien het grote belang van digitalisering voor het museum is in overleg met de raad van toezicht besloten om extra aandacht te besteden aan de inrichting en veiligheid hiervan
- Als groot risico voor 2022 is ook de stijging van de energieprijzen benoemd. Belangrijkste mitigerende maatregelen hier zijn: kijken naar maatregelen om het verbruik van elektriciteit te beperken, mogelijkheden onderzoeken om de elektriciteitsprijzen voor langere tijd vast te zetten en bij gastschepen de daadwerkelijke kosten door te belasten.

Het huidige energiecontract van het museum loopt t/m eind 2023. Het museum is de procedure gestart om de energie-inkoop Europees aan te besteden voor de periode startend in 2024.

Andere grote risico's van de organisatie zijn:

- Tegenvallende bezoekersaantallen en/of teruglopende inkomsten, waardoor de financiële resultaten en positie worden verzwakt. De belangrijkste mitigerende maatregelen die Het Scheepvaartmuseum hiervoor treft zijn:
 - Het viermaal per jaar opstellen van een (herijkte) resultaat- en liquiditeitsprognose. Deze prognose en de mogelijke acties die hieruit voortvloeien worden besproken met de auditcommissie en de raad van toezicht;
 - Het aanpassen van de organisatie aan veranderde omstandigheden, zoals het aanpassen van openingstijden, verminderen van operationele budgetten en in gesprek gaan met leveranciers over de af te nemen diensten;
 - Bij tegenvallende inkomsten van sponsors en/of fondsen worden de projecten waarvoor wordt geworven opnieuw beoordeeld op uitvoerbaarheid, worden projecten met minder kosten uitgevoerd of worden waar mogelijk andere inkomstenbronnen aangewend;
 - Kredietwaardigheid van leveranciers en samenwerkingspartners wordt gecheckt en afspraken over de timing van betalingen aangescherpt;
 - De buffer voor risico en continuïteit wordt in stand gehouden.
- Onvoldoende bestendige subsidie-inkomsten ter dekking van de beheers- en onderhoudskosten van het museumgebouw en depot over de lange termijn.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van de huisvesting is per 1 januari 2017 overgedragen aan Het Scheepvaartmuseum in het kader van de Erfgoedwet. Voor subsidie van de meerjarige onderhoudsplanning is het museum afhankelijk van de subsidie van het Rijk. De belangrijkste mitigerende maatregelen die Het Scheepvaartmuseum hiervoor treft zijn:

- Het meerjarig onderhoudsplan is geüpdatet in 2022 en geverifieerd door middel van inspecties van deskundige externe partijen;
- Het museum doorloopt (Europese) aanbestedingen van contracten om het onderhoudsplan te kunnen uitvoeren;
- Met de grote leveranciers vinden periodieke evaluatie- en coördinatiesessies plaats, waarin ook ruimte is voor het opzetten van duurzame ontwikkelplannen;
- Het museum kijkt voor extra ambities op het gebied van duurzaamheid ook naar andere vormen van financiering en partnerships.

HR-beleid

Interne organisatie

Na de ingrijpende Covid-19 periode zijn de meeste medewerkers in maart 2022 weer fysiek teruggekeerd op hun werkplek. Medewerkers hebben zich flexibel getoond en de organisatie heeft een eerste weg gevonden in hybride werken. Een tegenslag hierbij was de ransomware aanval in juni. De gevolgen van deze aanval zijn zeer merkbaar (geweest) in de organisatie. Medewerkers werden in hun dagelijks werk geconfronteerd met geen toegang tot de digitale werkplek en systemen en moesten daarom versneld over gaan op werken in een nieuwe MS Office omgeving, met nieuwe hardware. Deze situatie heeft veel geduld en veerkracht van medewerkers gevraagd. Met onder meer de komst van een interim hoofd bedrijfsvoering per oktober en een interim informatiemanager ICT is gewerkt aan een analyse en een verbeterplan voor ICT, als ook een vaste personele invulling van het ICT-team.

Een mooie opsteker eind 2022 was de toekenning van de Museumprijs 2022. Niet alleen het winnen van de prijs, maar ook de campagne in aanloop hiernaartoe, hebben gezorgd voor veel verbinding en trots onder de medewerkers.

Het interne klimaat in het museum wordt beïnvloed door een combinatie van factoren, welke in onderstaande SWOT-analyse inzichtelijk worden gemaakt. Met de ondernemingsraad, medewerkers, management en raad van toezicht wordt dit regelmatig besproken.

Extern	KANSEN • Beweging 'the great resignation' op de arbeidsmarkt • Werkgeversmerk sterker positioneren, HSM als onderscheidend en relevant • 5 generaties op de werkvloer • Medewerkers centraal i.p.v. human resources (employee journey)	BEDREIGINGEN • Overspannen arbeidsmarkt in combinatie met verloop, 1 op de 5 medewerkers heeft in 2022 een nieuwe baan • Economische factoren als inflatie, stijgende energieprijzen • Technologische risico's als datalek en hackers • Afhankelijkheid Museum CAO en functiehandboek musea
Intern	STERKTES • Transitie van MO naar slagvaardig en ondernemend MT • Ruime ontwikkelmogelijkheden bijvoorbeeld opzetten leiderschapsontwikkelprogramma maar ook inclusieve leer-werkplekken • Betrokken, intrinsiek gemotiveerde en bekwame medewerkers (introductie SPP, 9-grid model)	ZWAKTES • Werken vanuit controle en harmoniemodel, te weinig persoonlijk leiderschap en feedbackcultuur ook op dossiers Duurzaamheid en D&I • Eilandjescultuur • Onduidelijke besluitvorming, werkprocessen en informatiestromen • Hoog verzuim
	Positief	Negatief

ziekteverzuim

Het museum kent over 2022 een verzuimpercentage van 10,5%. In dit percentage is deelherstel opgenomen. Ter vergelijking: het CBS-verzuimpercentage tot en met het derde kwartaal 2022 in de sector Cultuur, Sport en Recreatie ligt op 4,8%. In 2021 was het verzuimpercentage in het museum 2,45%. Een verklaring voor dit grote verschil kan liggen in niet-zichtbaar verzuim tijdens Covid-19. Medewerkers die al thuis werkten, melden mogelijk niet elke vorm van verzuim. Een andere verklaring voor dit hoge verzuim ligt in een fors aantal langdurig verzuimdossiers. Van de 7 langlopende dossiers is eind 2022 in 6 dossiers sprake van herstelmogelijkheden.

Medewerkers meldden zich gemiddeld 1,21 keer ziek in de afgelopen 12 maanden.

Goed om te weten: In Nederland ligt de gemiddelde meldingsfrequentie op 0,7. Gemiddeld genomen over een periode van een jaar verzuimt 30% van de medewerkers niet en 15% opvallend vaak.

In het verzuimvenster van de arbodienst wordt gekeken naar een combinatie van verzuimpercentage en meldingsfrequentie. Het museum komt uit in categorie II: Hoog verzuimpercentage + hoge meldingsfrequentie. Hier is sprake van zowel langdurig verzuim als veelvuldig kort verzuim. Het is belangrijk om het verzuimbeleid en de aanpak van (lang- en kortdurend) verzuim tegen het licht te houden en hierin veranderingen door te voeren. Ook is het belangrijk om aandacht te geven aan preventie van verzuim, bijvoorbeeld concrete afspraken bij frequent verzuim.

Het overleg met de arbodienst is afgelopen jaar weer geïntensiveerd. Onder meer in de sociaal-medisch-team overleggen wordt in de driehoek: leidinggevende, HR en arbodienst gesproken over mogelijke (preventieve) interventies vanuit de werkgever en om meer grip te krijgen op langlopende dossiers. In 2023 wordt verder ingezoomd op de kostenkant van verzuim en de rol van leidinggevenden bij verzuim.

Onderstaande grafiek geeft inzicht in de verdeling van het verzuimpercentage naar diagnose. Verzuim korter dan 6 weken is in de meeste gevallen niet meegerekend omdat nog geen diagnose door de bedrijfsarts is gesteld.

Personeelsbestand in cijfers

Werkzame personen						
	Huidig boekjaar			Vorig boekjaar		
	Aantal pers	Aantal FTE/uren	Bedrag	Aantal pers	Aantal FTE/uren	Bedrag
Uren werkweek FTE		36 uur			36 uur	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	56	49,7	2.245.524	48	40,7	2.001.662
Werknemers in vaste dienst (bepaalde tijd)	24	10,1	429.727	27	16,1	702.695
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	59	3,2	358.017	42	1,7	194.341
Overige werkzame personen	120	12,2	581.971	76	5,4	234.193
Stagiaires	7	1,1	4.538	8	1,8	7.256
Vrijwilligers	26	3,8		24	3,9	

In 2022 zijn 19 medewerkers uit dienst gegaan bij het museum en worden 15 nieuwe medewerkers aangenomen op basis van een jaarcontract. Daarnaast starten 5 nieuwe fellows en een trainee fondsenwerfer. In 2021 stroomden 11 nieuwe medewerkers in en 9 medewerkers uit.

- De gemiddelde leeftijd van medewerkers in het museum stijgt licht, met 46,03 jaar ten opzichte van 44,92 jaar in 2021.
- Leeftijdsklassen 30 – 39 jaar en 40 – 54 jaar zijn het meest vertegenwoordigd met in totaal 42 medewerkers van in totaal 66
- De gemiddelde deeltijdfactor is 0,91 fte
- De verdeling vrouw-man is gelijk, met 33 vrouwen en 33 mannen
- Op de leidinggevende laag is de verdeling 9 vrouwen en 7 mannen

Fair Practice Code

Het Scheepvaartmuseum onderschrijft en past de de Fair Practice Code toe als gedragscode voor ondernemen en werken in de kunst-, cultuur- en creatieve industrie. Het museum biedt transparante arbeidsvoorwaarden en zorgt dat het HR-beleid aansluit bij de kernwaarden in de Fair Practice Code: eerlijke vergoeding, transparante bedrijfsvoering, meer inclusiviteit in de sector en vertrouwen. Dit is uiteraard ook van toepassing op opdrachten en overeenkomsten vanuit het museum met de flexibele schil aan makers/kunstenaars, ZZP'ers, uitzendkrachten en externe projectmedewerkers. Zo is in 2022 het uurtarief van de museumdocenten marktconform bijgesteld, en is het kunstwerk Ex Voto gehuurd door het museum in overeenstemming met de opgestelde richtlijnen van de Fair Practice Code.

Ontwikkelmogelijkheden

Het museum wil blijvend investeren in ontwikkeling van zijn medewerkers in de functie, in doorgroeimogelijkheden en ontwikkeling op persoonlijk vlak. Dit betekent investeren in teamontwikkeling en in vakinhoudelijke en afdeling overstijgende thema's zoals duurzaamheid en inclusie. Medewerkers en leidinggevendenden bespreken wat nodig is om goed te starten in een nieuwe functie, te blijven bijdragen aan en behouden te blijven voor het museum, en eventueel weer een volgende stap te gaan maken. Duurzame inzetbaarheid is hierbij de kapstok om gezond, met plezier en gemotiveerd en betrokken aan het werk te blijven.

Jaarlijks is een centraal opleidingsbudget beschikbaar om medewerkers te ondersteunen bij hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Hierbij wordt zowel gekeken naar de individuele behoeften van medewerkers als naar de organisatiedoelstellingen op korte en lange termijn. In de loop van 2022 werd het weer mogelijk opleidingen en trainingen fysiek te volgen in plaats van digitaal. De nadruk heeft in 2022 gelegen op teamontwikkeling - een aantal teams zijn begeleid in hun teamdynamiek met behulp van het DISC gedrags- en communicatiemodel. Vanuit de wens om een aantal trainingen uniform en collectief aan te bieden in het museum, zijn trainingen zoals leiderschapsontwikkeling en projectmatig werken doorgeschoven naar 2023.

Vanuit duurzame inzetbaarheid zijn een drietal workshops voor alle medewerkers georganiseerd:

- Workshop 'Zet jezelf op de kaart' (inzicht in persoonlijke gedrags- en communicatiestijl)
- Workshop 'Lekker in je vel' (fysiek en mentaal gezond op het werk)
- Workshop 'Mijn museum als thuishaven' (wat betekent werken in een inclusieve organisatie)

Resultaten medewerkersonderzoek

In februari 2022 is het tweejaarlijkse medewerkersbetrokkenheidsonderzoek uitgevoerd door een extern bureau. Op vijf thema's hebben 65 medewerkers ruim 100 vragen beantwoord. De resultaten laten een top vijf aan trots- en verbeterpunten zien:

Trotspunten organisatie	Verbeterpunten organisatie
1. Teamdynamiek (sfeer, vertrouwen) 43,1%*	Beloning 48,4%
2. Het Scheepvaartmuseum als werkgever 40%	Communicatie 43,5%
3. Mijn organisatie's visie en doelen 27,7%	Samenwerking 24,2%
4. Samenwerking binnen het museum 27,7%	Ontwikkelingsmogelijkheden 22,6%
5. Mijn organisatie's cultuur 26,2%	Werkdruk binnen mijn team 21%

*door 28 respondenten beantwoord

Eén van de aandachtspunten uit het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek betreft beloning. Een punt dat, zeker tegen de achtergrond van de huidige prijsontwikkelingen en arbeidsmarkt, goed te begrijpen is. Bovendien is beloning een vorm van waardering en wil het museum waardering voor de inzet van medewerkers laten blijken.

Wat betreft de hoogte van de financiële beloningscomponent, biedt de CAO maar beperkt ruimte om aanpassingen te doen in het salaris. Daarom is gekeken hoe waardering op een andere manier concreet kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door deze te vertalen naar aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden. Het Scheepvaartmuseum biedt een scala aan voorzieningen waaronder een goede pensioenregeling, personeelskorting in de museumwinkel en het caférestaurant, vrijkaarten en de mogelijkheid om een cursus of opleiding te volgen.

In een anonieme poll op intranet is de medewerkers gevraagd aan te geven welke secundaire arbeidsvoorwaarden ze belangrijk vinden. Medewerkers hebben gestemd op aanvullende arbeidsvoorwaarden op gebied van mobiliteit, vitaliteit en flexibiliteit. Deze uitkomst heeft concreet tot verbeteracties voor het medewerkersrestaurant geleid, zoals meer aandacht voor gezond en gevarieerd eten. Daarnaast gaat het museum in 2023 deelname aan Bedrijfsfitness Nederland en het Nationale Fietsenplan aanbieden.

Naast bovenstaande poll is in oktober een effectmeting onder de medewerkers uitgezet. Hiermee is gemeten of en zo ja, in hoeverre er na het medewerkersonderzoek verandering is opgetreden. Inmiddels zijn alle resultaten op organisatie-, cluster-, en teamniveau beschikbaar gesteld ter bespreking en actie. Uit evaluatie van het onderzoek komt naar voren dat in de toekomst het houden van tussentijdse metingen, ook op specifieke onderwerpen, meer toepasbare uitkomsten kan opleveren dan periodiek uitvoeren van een groot onderzoek.

Onduidelijkheid over besluitvormings- en werkprocessen is een terugkerend thema in de medewerkersonderzoeken. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor de directeur-bestuurder en het managementteam. Voor 2023 staat een leiderschapsontwikkelprogramma op de opleidingsbegroting, evenals een vernieuwde HR-gesprekscyclus en focus op duurzame inzetbaarheid.

Duurzaam huisvestingsbeleid

In juli 2022 heeft het ministerie van OCW het museum per brief geïnformeerd over het huisvestingsstelsel Rijksgesubsidieerde Musea. De periode 2017-2022 betrof een pilot om te zien of musea zoals Het Scheepvaartmuseum die huren van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), goed huisvaderschap uitoefenen over hun gebouwen. De pilot is in 2020 en 2021 geëvalueerd. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat musea zelf zeggenschap willen hebben over beheer en onderhoud van de panden waarin zij gehuisvest zijn. Ook Het Scheepvaartmuseum wil zelf verantwoordelijk blijven omdat hiermee maximale grip kan worden gehouden op de kwaliteit van het beheer en kosten efficiënter gewerkt kan worden. OCW heeft geconcludeerd dat de musea die geen dienstverlening afnamen bij het RVB cultureel ondernemender waren en goed huisvaderschap uitoefenden. Deze conclusie leidt ertoe dat OCW na de pilotperiode de ingeslagen weg blijft volgen en musea zelfstandig het beheer en onderhoud laat doen.

Het streven om het definitieve stelsel met het sluiten van nieuwe huurcontracten per 1 januari 2023 in te laten gaan is met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2024. 2023 wordt een overgangsjaar. Door de huidige ontwikkelingen op het gebied van klimaat is verduurzaming een integraal onderdeel van de instandhouding geworden.

Het Scheepvaartmuseum heeft zich tot doel gesteld om het energieverbruik te verlagen, mede door het reduceren van het gasgebruik en het creëren van extra geklimatiseerde tentoonstellingszalen. Het is gelukt om het energiegebruik sterk te reduceren in 2022 binnen de bestaande huisvesting. Door alle verduurzamingsaanpassingen is het gasverbruik vanaf 2016 sterk gedaald, o.a. door aanpassingen in de WKO-installatie.

Er is voor gekozen om de reductieresultaten te vergelijken met 2019 i.v.m. Covid-19.

In onderstaande tabel is te zien dat het gasverbruik met **90%** is afgenomen in 2022.

Energiesoort	2019	2022
Gas	61.029 m3	6.134 m3

In onderstaande tabel is te zien dat het elektraverbruik met **13%** is afgenomen in 2022.

Energiesoort	2019	2022
Elektriciteit	2.741.700 kW/h	2.396.000 kW/h

De afdeling Gebouwbeheer is gestart met de voorbereidingen voor het ontwikkelen van een duurzamere manier om het Open Plein te klimatiseren. Hiervoor zal o.a. een luchtbehandelingskast in de gewelven geplaatst worden die is gekoppeld aan de WKO-installatie. Dit project zal in 2023 worden uitgevoerd.

Daarnaast is het gebouwbeheerssysteem (GBS) doorlopen en geoptimaliseerd waardoor installaties niet onnodig in bedrijf zijn.

Het Scheepvaartmuseum heeft verder forse energiebesparing behaald door o.a. het eerder aftoeren van luchtbehandelingskasten 's nachts, zonder dat de collectie in gevaar komt. Deze nachtverlaging kon in 2022 worden ingezet mede dankzij de vele investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan in de (bestaande) techniek. De temperatuur en het vochtgehalte zijn stabiel gebleven. Naar verwachting resulteert dit in 2023 in een daling van elektraverbruik van ca. 25%.

De verouderde dak ventilatoren zijn vervangen door energiezuinige, toeren geregelde ventilatoren. Met dit type ventilator is het veel makkelijker aanpassingen te doen of bijvoorbeeld nachtverlagingen in te stellen.

In het museumdepot gebouw zijn in vier luchtbehandelingskasten de ventilatoren verduurzaamd, hierdoor kunnen de luchthoeveelheden worden aangepast. Met een externe partij heeft het museum een plan gemaakt voor het aanpassen van de huidige klimaatcondities. Dit verkort de terugverdientijd en levert een forse energiebesparing op.

Het vervangen van de huidige verlichting door energiezuinige ledverlichting is een goede stap in het verduurzamingsproces en in 2022 al zoveel mogelijk afgerond. De armaturen waren gedeeltelijk aan vervanging toe. In totaal zijn er ca. 800 armaturen vervangen.

De afdeling Gebouwbeheer heeft verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om zonnepanelen te plaatsten op het dak van het museumgebouw waarbij wordt gekeken naar een groter plan met meer beschikbare ruimte voor zonnepanelen en daardoor een hoger rendement.

Funderingsonderzoek

In 2022 is het funderingsonderzoek van de voeting aan de buitengevels uitgevoerd door het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Er zijn inspecties geweest o.a. met duikers die de daadwerkelijke staat van de fundering onder de voeting hebben bekeken. Het onderzoek heeft inzicht gegeven in de verwachte restlevensduur en de staat van de houten constructie. Steekproefsgewijs zijn er door duikers 180 houtmonsters genomen om de kwaliteit van de paalfundering vast te stellen. Daarnaast heeft er een o.a. een bouwkundige inspectie plaatsgevonden van de voeting en van scheurvorming in het museum.

In 2023 staan verdere rondgangen gepland bij Het Scheepvaartmuseum om het dossier zo compleet mogelijk te maken. Er wordt ingezet op een breder perspectief, de functie die de voeting heeft t.o.v. het gebouw als geheel en wat mogelijke effecten van problemen met de voeting kunnen zijn of worden. Voor Het Scheepvaartmuseum is het van belang ervoor te zorgen dat het onderzoek niet te smal/te beperkt uitgevoerd wordt. Onderzoeken en herstelplannen worden verder door het RVB voortgezet in 2023. De financiële kosten voor de onderzoeken en herstel van de voeting zijn voor het Rijksvastgoedbedrijf en vallen buiten het MOIP.

Meerjarig onderhouds- en investeringsplan

Het Meerjarig Onderhoud en Investerings Plan (MOIP) dat door het museum in 2019 in gebruik is genomen is herzien in 2022. De toevoegingen in 2022 betreffen voornamelijk vervangingsinvesteringen. Gezien de hoge inflatie en bijbehorende kostenstijgingen is een extern adviseur gevraagd om een inflatiecorrectie toe te voegen in het MOIP. Deze is gesteld op 8% in 2022 en 3% in de jaren erna.

De volgende investeringen zijn mede uit het MOIP bekostigd:

- Vervangen verouderde dak ventilatoren.
- Vervangen van 800 armaturen ledverlichting.
- Regelkasten aanpassen
- Investeren beveiligingstechniek.

De grootste investering betrof het groot onderhoud schilderwerk en restauratie buitengevels welke Europees is aanbesteed.

De werkzaamheden, o.a. hout- en schilderwerk - waarbij pleisterwerk en dakpannen werden nagekeken en waar mogelijk hersteld - startten in de tweede week van april en zijn eind 2022 afgerond. In totaal zijn er meer dan 300 ramen en ruim 50 deuren geschilderd.

Tijdens de restauratie zijn duurzame investeringen gedaan, zoals een pilot voor het plaatsen van 280 stuks dubbelglasruitjes op de derde verdieping op plekken waar monumentenglas was toegepast. Uiteindelijk is het project binnen budget afgerond en financieel dekkend volgens het MOIP.

Governance code cultuur

Organisatie en bestuur

Het Scheepvaartmuseum laat zien hoe sterk de maritieme wereld en de samenleving verbonden zijn en welke impact dit heeft op het leven van zoveel individuen - want de maritieme wereld is verankerd in grote thema's en in ons dagelijks leven. Het Scheepvaartmuseum is de plek om deze thema's en maatschappelijke vragen bespreekbaar te maken en met publiek en experts te delen.

Het Scheepvaartmuseum past de principes en de aanbevelingen toe van de Governance Code Cultuur 2019, waarbij in de gesprekken tussen directeur, managementteam, ondernemingsraad en raad van toezicht wordt geprobeerd om zorgvuldig en bewust met deze principes om te gaan. Daar waar van de code wordt afgeweken wordt dit uitgelegd en vastgelegd in het jaarverslag.

De werking van de code wordt jaarlijks geagendeerd op de eerste vergadering van de raad van toezicht met de directeur-bestuurder. De werking van de code wordt getoetst en waar nodig opnieuw vastgelegd in een raad van toezicht reglement en een directie-bestuursreglement. Beide reglementen worden ook met de ondernemingsraad besproken.

Het museum werkt volgens het raad-van-toezichtmodel. De in 2022 gewijzigde juridische structuur is aangepast in de statuten en de reglementen waarbij de bepalingen vanuit de Wet bestuur en toezicht (WBTR) betreffende tegenstrijdig belang, belet en ontstentenis en meervoudig stemrecht zijn aangepast. Directeur-bestuurder, managementteam en toezichthouders zijn onafhankelijk, handelen integer, zijn alert op belangenverstrengeling en vermijden ongewenste belangenverstrengeling. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor een goede omgang met de stakeholders. Daartoe is een nieuwe opzet gemaakt voor het beter en efficiënter organiseren van stakeholdersmanagement. Het onderwerp stakeholders is als portefeuille belegd bij de voorzitter van de raad van toezicht en staat regelmatig op de agenda bij overleg tussen directeur-bestuurder en de raad van toezicht.

Toezien op goed bestuur vond in 2022 plaats o.a. door in de maandelijkse medewerkersbijeenkomst extra aandacht te besteden aan het onderwerp grensoverschrijdend gedrag en de rol van de (interne) klachtencommissie en de vertrouwenspersoon. Bij de aanpak van ongewenste omgangsvormen, maar ook in het streven om ongewenst gedrag bespreekbaar te maken, heeft het management een belangrijke voorbeeldfunctie.

De interne gedragscode is vastgelegd in de zgn. '10 gouden regels' en de huisregels van het museum. Samen vormen de zij de basis voor gewenste omgangsvormen. Zowel de klachtencommissie als de vertrouwenspersoon houdt een registratie bij van meldingen van ongewenste omgangsvormen en koppelt dit (geanonimiseerd) terug naar het management.

Als medewerkers onregelmatigheden te melden hebben die het bestuur zelf betreffen dan doen zij dat aan de voorzitter van de raad van toezicht.

De algemeen directeur is verantwoordelijk voor en geeft leiding aan het managementteam. In 2022 is gestart met het verstevigen van het managementteam naar een meer effectieve ondersteuning met betrekking tot beleidsontwikkeling en besluitvormingsprocessen. Het MT vervult hierin alleen een adviserende rol, de directeur-bestuurder neemt het besluit. Het proces van besluitvorming, incl. het aantekenen van een negatief advies, behoeft meer aandacht en moet zorgvuldig worden vastgelegd. Het huidige managementteam bestaat, naast het hoofd Development, hoofd Financiën en hoofd HR, uit vier clusterhoofden: hoofd Collectie & Kennisdeling, hoofd Publiek & Programma, hoofd Bedrijfsvoering en hoofd Commerciële Zaken. Inmiddels is ervoor gekozen om de functie van hoofd Bedrijfsvoering en hoofd Financiën samen te voegen.

In 2022 had de jaarlijkse tweedaagse met het managementteam en alle afdelingshoofden als thema 'de maatschappelijke positie van het museum'. In drie dagdelen werd samen met externe sprekers aan de hand van de drie doelstellingen van het museum gesproken over o.a. internationale samenwerking, digitalisering, diversiteit & inclusie, duurzaamheid en veiligheid.

Het Scheepvaartmuseum Enterprise B.V.

Het Scheepvaartmuseum heeft in 2016 Het Scheepvaartmuseum Enterprise B.V. (HSME) opgericht, waarvan de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum de bestuurder is.

HSME verzorgt de commerciële exploitatie van Het Scheepvaartmuseum. Hieronder vallen evenementen, het publieksrestaurant en de winkel. Daarnaast levert HSME-diensten aan het museum met betrekking tot publieksoptocht, organisatie van relatieontvangsten en evenementen.

In 2020 en 2021 is er vanwege de Covid-19 situatie geen gift uitgekeerd door HSME aan HSM. Deze gift van €100k is in 2022 hervat.

Na de Covid-19 situatie en de daardoor ontstane onzekere toekomst van de evenementenbranche heeft het museum in 2022 een onderzoek laten uitvoeren naar marktontwikkelingen voor het aantrekken van evenementen. Uit deze rapportage kwam naar voren dat de markt van de bedrijfsevenementen wordt verwacht snel te herstellen, tussen 2022 en 2024 het niveau van 2019 zal bereiken en daarna verder zal toenemen.

Het monumentale museumgebouw blijft een unieke en zeer gewilde locatie voor grote en kleine congressen en evenementen; het museum als evenementenlocatie is inderdaad weer bijna terug op het niveau van 2019.

Ondernemingsraad

Aan het begin van het jaar telde de OR zes leden: vier namens HSM en twee leden die HSME vertegenwoordigden. Vanwege het vertrek uit het museum van een collega bestond de OR later in het jaar uit vijf leden. Ook in 2022 vergaderde de OR om de zes weken met de directie, waarbij de onderwerpen werkdruk en de financiën de hoofdmoot vormden. In de loop van 2022 werd – o.a. als gevolg van de grillige arbeidsmarkt – de bezetting van diverse teams een nieuw vast besprekingspunt tussen OR en directie.

In januari maakte de OR in een prettig gesprek persoonlijk kennis met de nieuwe voorzitter van de raad van toezicht: Stientje van Veldhoven. In mei volgde een ontmoeting tussen enkele OR-leden en twee Arboartsen die betrokken zijn bij het museum. Halverwege het jaar werd het museum getroffen door een aanval van ransomware, wat verstrekende gevolgen had voor de organisatie. In de afhandeling van de ransomware aanval was ook een intensieve rol weggelegd voor de OR.

Ook vorig jaar sprak de OR tweemaal met Emily Ansenk, die namens de raad het contact met de OR onderhoudt. In 2022 behandelde de OR vier adviesaanvragen en vier instemmingsaanvragen. Tijdens twee bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers kon de OR zichzelf presenteren en uitleg geven over de rol en de werkzaamheden van de OR.

Verder heeft de OR het OR-reglement geactualiseerd en schreef het jaarverslag over jaar 2021. Beide documenten werden via het intranet (NET) gepubliceerd.

Raad van toezicht

2022 was het eerste jaar voor de raad van toezicht onder voorzitterschap van Stientje van Veldhoven. Daarnaast heeft in 2022 vicevoorzitter Anton Valk - vanwege het aflopen van zijn statutaire termijn - de raad verlaten, formeel in de vergadering in maart waarin de jaarrekening werd vastgesteld.

Samenstelling van de raad:

Samenstelling en rooster van aftreden raad van toezicht in 2023			
	Benoeming	Herbenoeming	Aftreden
Mw. Drs. S. van Veldhoven, voorzitter	(december) 2021	2026	
Mw. Drs. E. Ansenk, vicevoorzitter en contactpersoon voor de ondernemingsraad	2017	2021	2025
Mw. Ir. T. Menssen MBA, voorzitter auditcommissie	2018	2022	2026
Dhr. Ir. I.M. Kalisvaart MBA, lid auditcommissie	2017	2021	2025
Dhr. A. Williams	2020	2024	
Vice-admiraal dr.ir. A.J. de Waard	2021	2025	

Het bestuur van de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum is opgedragen aan het bestuur, bestaande uit een lid met de functietitel van algemeen directeur; dhr. M. (Michael) Huijser. Ook in 2022 heeft aan het einde van het jaar een beoordelingsgesprek plaatsgevonden met de algemeen directeur en de voorzitter en vicevoorzitter van de raad.

De raad heeft in 2022 vijfmaal vergaderd, volgens een vaste jaarlijkse planning- en control cyclus, waarin o.a. is opgenomen de vergadering met de auditcommissie en de accountant voor de goedkeuring van de jaarrekening in maart. Daarnaast heeft de raad, mede n.a.v. de zelfevaluatie in mei, de portefeuillevverdeling aangepast en deze eveneens opgenomen in een vaste vergadercyclus. De focus bij de portefeuillevverdeling ligt op drie verantwoordingsgebieden: Collectie, Publiek en Huisvesting. Hierbij is goed gekeken naar de huidige samenstelling van de raad en de opgave waar het museum de komende jaren voor staat.

Portefeuillevverdeling van de raad:

Governance Code	Stientje van Veldhoven
Code Diversiteit & Inclusie	Alvin Williams
Stakeholdersmanagement	Stientje van Veldhoven
Financiën en risicobeheersing	Auditcommissie (Thessa Menssen, Isaïc Kalisvaart)
IT en veiligheid	Arie Jan de Waard
Gebouwbeheer	Isaïc Kalisvaart
Gebiedsontwikkeling	Isaïc Kalisvaart, Arie Jan de Waard
Organisatie en OR, Fair Practice Code	Emily Ansenk
Wetenschap en collectie	Emily Ansenk
Programma en publiek	Alvin Williams

De raad van toezicht heeft een auditcommissie ingesteld, waarin financieel beleid en risicobeheer wordt besproken alvorens dit wordt voorgelegd aan de raad. Grote investeringen (conform statuten en reglement; rechtshandelingen > 500.000) staan standaard op de agenda van de auditcommissie.

In de statuten zijn de algemene bepalingen vastgelegd met betrekking tot de samenstelling, taken, werkwijze en bevoegdheden van de raad van toezicht. De uitwerking van deze bepalingen is opgenomen in het raad van toezicht reglement dat eind 2022 aangepast is.

Vanwege de gewijzigde samenstelling van de raad is de jaarlijkse zelfevaluatie wederom onder begeleiding van een externe partij uitgevoerd. De zelfevaluatie, een belangrijk onderdeel van de tweedaagse bijeenkomst van de raad, bestond uit twee gespreksrondes; het eigen functioneren van de raad waar het gaat om de verschillende rollen (toezichthoudend, adviesrol en werkgeversrol) en een reflectie op het samenspel en de rolverdeling tussen de raad en het bestuur. Bij het laatstgenoemde gesprek waren ook de directeur-bestuurder en de directiesecretaresse aanwezig.

Een uitgebreid verslag van de raad van toezicht wordt opgenomen in het jaarverslag van het museum.

Code Diversiteit & Inclusie

Doel van de code is de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving in de culturele sector te representeren. De code bestaat uit een vijftal principes die zijn uitgewerkt in een stappenplan.

In 2022 is verder gewerkt aan de drie eerste stappen uit het plan: weet waar je staat, integreer diversiteit en inclusie in je visie, en creëer commitment en draagvlak.

In 2020 is een stuurgroep gestart bestaande uit het hoofd HR, hoofd Programma en Publiek en hoofd Educatie en Inclusie. Zij zijn het eerste aanspreekpunt en aanjager binnen de organisatie en hebben in samenwerking met een adviesbureau in 2022 meerdere bijeenkomsten georganiseerd. Met de directeur-bestuurder, raad van toezicht, managementteam, en in drie bijeenkomsten met een twintigtal medewerkers van verschillende afdelingen, werd gesproken over een passende norm en persoonlijke acties die passen bij het museum op het gebied van diversiteit en inclusie. Het museum is zich ervan bewust dat werken aan diversiteit een doorlopend proces is dat draagvlak en persoonlijk commitment vereist bij de gehele organisatie. Daar ligt een grote uitdaging.

Begin 2023 wordt een plan van aanpak op basis van deze gesprekken opgesteld met enkele concrete doelstellingen en acties op basis van de vier P's: programma, publiek, personeel en partners. De verantwoordelijkheid voor uitvoering en evaluatie van deze acties zal verdeeld worden over de verschillende afdelingen.

programma, publiek en partners

In het activiteitenplan 2021-2024 benoemt het museum de ambitie zijn publiek te verbreden en definieert het museum ouderen, jongeren, voormalig havenarbeiders en mensen uit voormalige Nederlandse koloniën als 'bijzondere gasten', gasten die het museum o.a. met kleinschalige evenementen wil bereiken zoals bijvoorbeeld de gesprekken met gepensioneerde havenarbeiders en de presentaties in het kader van Black Achievement Month. Beide evenementen werden hoog gewaardeerd met respectievelijk een 8,8 en een 8.

In 2023 is de ambitie om een nog bredere groep mensen te bereiken bij de programmering rondom o.a. de Zeehavendagen, de tentoonstelling *Mens op Zee*, de herinrichting van het VOC-schip, het herdenkingsjaar Afschaffing van de slavernij en de permanente tentoonstelling over het Atlantisch gebied.

Verder is er een aantal educatieve initiatieven die bijdragen aan verbinding met lokale doelgroepen: een nieuw taalverwervingsprogramma *Verhalen over water* (Stad & Taal), met *Mens op Zee* als aanleiding, zorgde voor aansluiting bij nieuwkomers in Amsterdam (NT2-cursisten). En door een samenwerking met voorschool-aanbieder Dynamo wil het museum lokale families met een migratieachtergrond - via een taalrijk programma rondom *Duiker Doris* - een eerste kennismaking aanbieden met het museum.

Het brede managementteam van het museum bracht in de zomer een werkbezoek aan Studiezalen, een stichting die wekelijks 1400 kinderen begeleidt. Met hun initiatief HomeBase bereiken ze niet alleen leerlingen uit het PO en VO in een kansarme omgeving, maar proberen ze ook voor (groot)ouders en broers en zussen, en daarmee voor de gehele buurt, kansen en gelijkwaardigheid te creëren. Het Scheepvaartmuseum werkte al langer samen met Studiezalen, veelal rondom educatiebezoeken. In 2023 wil het museum deze samenwerking verder vormgeven.

Ook binnen het internationale netwerk van de ICMM-musea werd duidelijk dat er een sterke intrinsieke motivatie is om het onderwerp diversiteit te agenderen en inclusiever te programmeren. Zo wijdde Het Scheepvaartmuseum samen met de collega's van het Mystic Seaport Museum en het National Maritime Museum, Greenwich de afsluitende *Global Conversation* geheel aan het thema *Telling the Whole Story: Centering Diversity in Maritime Histories*.

personeel

Inclusie in een organisatie begint al bij het wervingsproces. Door het meten van online respons, data bezoekers, clicks, interacties per campagne en per platform kan het effect van inzet van nieuwe kanalen beter beoordeeld worden. Het meten van inzet van wervingsmiddelen is ook onderdeel van de nieuw te bepalen strategie voor employer branding. Hiermee is het museum eind 2022 gestart, in samenwerking met bureau Brandmannen.

De samenwerking met bureau Social Capital, dat mensen met een arbeidsbeperking bemiddelt op uitzendbasis, heeft een vaste vorm gekregen. HR onderzoekt of, en voor welke functies, in de toekomst een vaste overeenkomst mogelijk is. Het museum is als nieuwe samenwerkingspartner aangesloten bij de overeenkomst Winclusief tussen Olympia werkvertrouwen en Studiezalen. Samen wordt vanuit functiedifferentiatie gekeken naar vacatures voor kandidaten die al langere tijd niet werkzaam zijn, en voor pas afgestudeerde studenten uit de doelgroep van Studiezalen. HR brengt bij leidinggevenden en selectiecommissies het belang van inclusief werven steeds onder de aandacht. Er kan hier nog meer bereikt worden door samenhang in inclusief werven en selecteren, concrete doelstellingen, training inclusief leidinggeven en onboarding.

Door middel van workshops en lezingen (bijvoorbeeld van Rick Brink, voormalig officieus minister van gehandicaptenzaken, nu adviseur inclusie) wordt het duurzaam en inclusief personeelsbeleid onder de aandacht van de medewerkers gebracht om hiervoor zoveel mogelijk draagkracht te creëren.

In februari 2022 is in het tweejaarlijkse medewerkersonderzoek een aantal vragen opgenomen over diversiteit en inclusie. Medewerkers gaven hoge scores op stellingen als "er is gelijke behandeling ongeacht achtergrond of persoonlijke kenmerken" en "medewerker durft zichzelf te zijn". Een kanttekening hierbij is om deze scores te plaatsen in de huidige samenstelling van het personeelsbestand. Een actiepoint dat ook wordt opgenomen in het plan van aanpak waarmee vanaf begin 2023 wordt gewerkt.

[gelieerde instellingen](#)

Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum

De Vereeniging (VNHSM) heeft als doelstelling het bijeenbrengen, in stand houden en uitbreiden van haar verzameling maritiem-historische (kunst-)objecten, met het oogmerk deze in Het Scheepvaartmuseum te exposeren.

Het bestuur van de Vereeniging richt zich daarbij op het volgende:

- Het werven van fondsen om de doelstellingen en kennisverbreding te financieren;
- Het behouden en uitbreiden van het aantal leden om daarmee maatschappelijk draagvlak te creëren voor Het Scheepvaartmuseum en de Vereeniging.

VNHSM heeft in 2022 bijgedragen aan een aantal aankopen waaronder het scheepsportret *De Aemilia en andere schepen voor de kust van Duinkerken* van Adam Willaerts uit 1640, aan het fellowshipsprogramma en de aanstelling van een conservator in opleiding

Het Compagnie Fonds

Het Compagnie Fonds (HCF) is het particuliere steunfonds van Het Scheepvaartmuseum. Het fonds is in 2008 opgericht om begunstigers actief en duurzaam bij het museum te betrekken. De participanten van HCF hebben een groot hart voor de maritieme geschiedenis, het water en de watersport. Het fonds biedt de mogelijkheid kapitaal te vormen om bijzondere museale projecten mogelijk te maken en de vernieuwing van het museum te ondersteunen.

Het Compagnie Fonds heeft in 2022 bijgedragen aan de tentoonstelling *Mens op Zee*, de familietentoonstelling *Duiker Doris* en de inrichting van de wisselruimtes.

Jaarrekening 2022

Balans per 31 december 2022

	31 dec 2022	31 dec 2021
ACTIVA		
Vaste Activa		
Materiële vaste activa		
Gebouwen	2 216 028	1 830 672
Bedrijfsinstallaties	38 345	51 370
Andere bedrijfsmiddelen	685 870	810 662
VOC schip "Amsterdam"	1	1
	2 940 244	2 692 705
Financiële vaste activa		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	617 760	90 812
Vorderingen op groepsmaatschappijen	180 000	240 000
	797 760	330 812
Vlottende activa		
Voorraden		
Voorraad	12 103	15 874
	12 103	15 874
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	679 320	215 365
Vorderingen op groepsmaatschappijen	340 959	93 981
Omzetbelasting	385 280	314 272
Overige vorderingen	1 009 613	949 548
Vooruitbetaalde kosten	41 221	3 820
	2 456 392	1 576 986
Liquide middelen		
Rekening courant bank	7 573 616	7 494 401
Spaarrekeningen	1 454 619	1 361 677
Kas	3 710	13 863
Kruisposten	13 381	0
	9 045 325	8 869 941
	15 251 824	13 486 319

Balans per 31 december 2022

	31 dec 2022	31 dec 2021
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	5 360 979	5 171 007
Bestemmingsfonds Vriendenloterij	951 915	951 915
Bestemmingsreserve herstel- en innovatie	809 102	666 732
	7 121 996	6 789 654
Voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	367 200	170 000
Voorziening themavloeren en klimaatinstallaties	145 540	145 540
Voorziening gebouwen	1 524 970	1 568 660
Voorziening claimlijst RVB	50 340	50 340
Overige voorzieningen	16 105	21 702
	2 104 155	1 956 242
Langlopende schulden		
Investeringsubsidie	2 427 322	2 110 663
Overige langlopende schulden	0	501 219
	2 427 322	2 611 883
Kortlopende schulden		
Vooruit gefactureerde omzet/ aanbetalen	643 680	63 786
Schulden aan leveranciers	575 386	493 523
Loonbelasting	131 510	159 753
Schulden ter zake van pensioenen	84 225	2 565
Overige schulden	1 076 839	573 318
Overlopende passiva	1 086 712	835 595
	3 598 351	2 128 540
	15 251 824	13 486 319

Resultatenrekening over 2022

	2022	Begroting 2022	2021
Eigen Inkomsten			
Publieksinkomsten binnenland			
Kaartverkoop	2 105 242	2 645 891	877 817
Overige publieksinkomsten	125 721	-	67 278
Totaal publieksinkomsten (1)	2 230 963	2 645 891	945 094
Sponsorinkomsten	94 297	145 000	84 750
Overige directe inkomsten	7 143	-	25 182
Totaal overige directe inkomsten (2)	101 440	145 000	109 932
Totaal directe inkomsten (1+2)	2 332 403	2 790 891	1 055 026
Indirecte inkomsten	665 866	456 000	347 152
Private middelen - particulieren	437 627	-	315 360
Private middelen - bedrijven	102 410	-	178 231
Private middelen - private fondsen	69 661	-	239 064
Private middelen - goede doelenloterijen	548 163	450 000	525 650
Totaal bijdrage uit private middelen	1 157 860	450 000	1 258 304
Totaal eigen inkomsten	4 156 129	3 696 891	2 660 482
<u>Subsidies</u>			
Totaal structureel OCW	8 542 824	8 357 777	7 790 428
OCW - Regeling specifiek cultuurbeleid (publ. act.)	2 296 111	2 169 964	2 215 091
OCW - (Erfgoedwet) onderdeel huisvesting	4 580 652	4 613 284	3 968 064
OCW - Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	1 666 061	1 574 529	1 607 273
Totaal structureel Provincie	-	-	-
Totaal structureel Gemeente	-	-	-
Totaal structureel publieke subsidie overig	-	-	-
Totaal structurele subsidies	8 542 824	8 357 777	7 790 428
Incidentele publieke subsidies	892 800	-	2 291 309
Totaal subsidies	9 435 624	8 357 777	10 081 737
Totale baten	13 591 753	12 054 668	12 742 219
Lasten			
Personeelskosten	4 462 503	4 335 239	3 547 335
Huisvestingslasten	4 956 576	4 899 348	3 888 723
Afschrijvingen	479 042	200 000	1 144 104
Aankopen	397 083	-	5 341
Overige lasten	3 522 341	2 504 750	3 050 917
Totaal lasten	13 817 545	11 939 337	11 636 420

Resultatenrekening over 2022

	2022	Begroting 2022	2021
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-225 791	115 331	1 105 799
Saldo rentebaten / -lasten	31 168	-20 000	-10 360
Resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	526 948	-	90 812
EXPLOITATIERESULTAAT	332 325	95 331	1 186 251
Bestemmingsresultaat			
Mutatie bestemmingsreserve herstel -en innovatie	142 370		512 156
Mutatie bestemmingsfonds Vriendenloterij	0		0
Mutatie algemene reserve	189 955		674 095

Functionele resultatenrekening over 2022

	2022	Publieks activiteiten	Collectie beheer	Algemeen Beheer
Eigen inkomsten				
Publieksinkomsten binnenland	2 230 963	2 230 963	-	-
Kaartverkoop	2 105 242	2 105 242	-	-
Overige publieksinkomsten	125 721	125 721	-	-
Totaal publieksinkomsten (1)	2 230 963	2 230 963	-	-
Sponsorinkomsten	94 297	94 297	-	-
Overige directe inkomsten	7 143	4 643	-	2 500
Totaal overige directe inkomsten (2)	101 440	98 940	-	2 500
Totaal directe inkomsten (1+2)	2 332 403	2 329 903	-	2 500
Indirecte inkomsten	665 866	663	-	665 203
Private middelen - particulieren	437 627	212 627	225 000	-
Private middelen - bedrijven	102 410	102 410	-	-
Private middelen - private fondsen	69 661	69 661	-	-
Private middelen - goede doelenloterijen	548 163	477 163	71 000	-
Totaal bijdrage uit private middelen	1 157 860	861 860	296 000	-
Totaal eigen inkomsten	4 156 129	3 192 426	296 000	667 703
Totaal structureel OCW	8 542 824	6 292 011	1 862 244	388 570
OCW - Regeling specifiek cultuurbeleid (publ. act.)	2 296 111	2 296 111	-	-
OCW - (Erfgoedwet) onderdeel huisvesting	4 580 652	3 995 900	196 183	388 570
OCW - Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	1 666 061	-	1 666 061	-
Totaal structureel Provincie	-	-	-	-
Totaal structureel Gemeente	-	-	-	-
Totaal structureel publieke subsidie overig	-	-	-	-
Totale structurele subsidies	8 542 824	6 292 011	1 862 244	388 570
Incidentele publieke subsidies	892 800	832 800	60 000	-
Totale baten	13 591 753	10 317 237	2 218 244	1 056 273

Functionele resultatenrekening over 2022

	2022	Publieks activiteiten	Collectie beheer	Algemeen Beheer
Lasten				
Personeelskosten	4 462 503	1 859 002	1 569 088	1 034 413
Huisvestingslasten	4 956 576	3 379 061	166 192	1 411 323
Afschrijvingen	479 042	226 424	11 009	241 609
Aankopen	397 083	-	397 083	-
Overige lasten	3 522 341	1 910 388	292 607	1 319 345
Totaal lasten	13 817 545	7 374 876	2 435 979	4 006 690
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-225 791	2 942 361	-217 735	-2 950 417
Saldo rentebaten / -lasten	31 168	-	-	31 168
Resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	526 948	-	-	526 948
Exploitatieresultaat	332 325	2 942 361	-217 735	-2 392 300
Verdeling baten en lasten algemeen beheer	0	-1 987 210	-405 090	2 392 300
Exploitatieresultaat na verdeling algemeen beheer	332 325	955 151	-622 826	0

Kasstroom over 2022

	2022 EUR	2021 EUR
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-225 791	1 105 799
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	479 042	1 144 104
- Mutatie voorzieningen	147 913	-295 824
- Mutatie in werkkapitaal	594 194	398 420
- Vrijval langlopende schulden (investeringssubsidies)	-184 560	-52 950
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	810 798	2 299 549
Ontvangen interest	35 860	10 500
Betaalde interest	4 693	20 861
Kasstroom uit operationele activiteiten	841 965	2 289 188
Investerings in:		
- Materiële vaste activa	-726 581	-613 017
- Mutatie activa in uitvoering	0	0
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investerings-activiteiten	-726 581	-613 017
Verstrekke lening	0	0
Mutatie kort- naar langlopend	0	0
Ontvangen uit aflossingen	60 000	60 000
Kasstroom uit financierings-activiteiten	60 000	60 000
Netto-kasstroom	175 384	1 736 171
Koers- en omrekenverschillen op geldmiddelen	0	0
Mutatie geldmiddelen	175 384	1 736 171

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Doelstelling en voornaamste activiteiten

De Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam ('Het Scheepvaartmuseum'), statutair gevestigd te Amsterdam is opgericht d.d. 16 december 1994. Het Scheepvaartmuseum heeft ten doel: bij een zo breed mogelijk publiek de belangstelling voor, en het inzicht in, alle aspecten van de Nederlandse maritieme cultuur, geschiedenis en kunst, mede in internationaal verband, te bevorderen.

Juridische fusie

Het Scheepvaartmuseum is per 1 december 2022 gefuseerd met Stichting Het Scheepvaartmuseum Enterprise ('Stichting HSME'), met statutaire zetel te Amsterdam. Stichting HSME, de verdwijnende stichting, had ten doel het beheer en (het) doen exploiteren van de Oostindiëvaarder de "Amsterdam" en het behartigen van belangen van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam door uitvoeren van diverse commerciële activiteiten in de ruimste zin van het woord.

Onder commerciële activiteiten worden onder meer verstaan het (doen) exploiteren van restauratieve voorzieningen en evenementen, het (doen) exploiteren van één of meerdere verkooppunten met een souvenir assortiment op maritiem gebied. De activiteiten op dit gebied zijn in 2016 ingebracht in Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV (HSME). Het Scheepvaartmuseum is als gevolg van de fusie 100% aandeelhouder van HSME.

De juridische fusie, gesloten per 1 december 2022, is effectief met terugwerkende kracht van 1 januari 2022. Tevens zijn de cijfers 2021 van Stichting HSME opgenomen in de vergelijkende cijfers van 2021.

Toegepaste standaarden handboek

De jaarrekening van de stichting is opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingseisen zoals vastgesteld in het Handboek verantwoording instellingen erfgoedwetsubsidie 2021-2024 van het ministerie van OCW, waaronder de wettelijke bepalingen van titel 9 Boek 2 BW en RJ 640 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Tevens is de verantwoording opgesteld met inachtneming van de beleidsregels die van toepassing zijn op de Wet normering topinkomens (WNT).

Consolidatie en gelieerde partijen

Het Scheepvaartmuseum is 100% aandeelhouder van HSME waardoor op basis van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving de gegevens van HSME zouden moeten worden geconsolideerd. Voor de verantwoording aan het Ministerie van OCW is consolidatie niet vereist de enkelvoudige jaarrekening van de instelling is bepalend voor de digitale invoer, de resultaten van de gelieerde instellingen moeten wel worden ingestuurd naar het Ministerie van OCW.

Begroting 2022

De begroting 2022 is ontleend aan de door OCW goedgekeurde meerjaren begroting 2021 - 2024

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Collectie

De collectie is niet gewaardeerd op de balans. De collectie is grotendeels eigendom van de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum en is in bruikleen gegeven aan de Staat der Nederlanden. Het museum draagt zorg voor het beheer van en onderzoek aan de collectie.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de exploitatierekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, toekomstige economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De bezoldiging van onze topfunctionaris is in lijn met het normenkader van de Beleidsregels Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

De inkomsten inzake de Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) zijn opgenomen als negatief bedrag in de personeelskosten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen en/of toelichting in de jaarrekening bij de jaarrekeningpost. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast aan de huidige berekenwijze, maar bevatten in tegenstelling tot de vorige jaarrekening wel de cijfers van Stichting HSME. De wijzigingen die dit heeft op de betreffende posten wordt nader toegelicht.

Grondslagen voor de categoriale en functionele jaarrekening

De functionele jaarrekening is opgesteld door allocatie van baten en lasten naar de verschillende functies conform het handboek van OCW. De functies zijn onderverdeeld naar publieks- en overige activiteiten, collectiebeheer en algemeen beheer. Het museum volgt voor de allocatie van de baten en lasten naar deze functies de instructies uit het handboek OCW. Op bladzijde 70 onder de toelichting op de functionele jaarrekening is een nadere toelichting opgenomen over toewijzing van de baten en lasten.

Na bepaling van het exploitatieresultaat wordt het saldo van de kolom algemeen beheer gealloceerd aan de functies publieksactiviteiten en overige activiteiten en collectiebeheer. Hiermee sluit het museum aan op de bekostigingssystematiek die is opgezet door de Museumvereniging in samenwerking met OCW. De toerekening van algemeen beheer vindt plaats op basis van het relatieve aandeel per functie in de som van de direct toegerekende baten plus lasten, gecorrigeerd voor aankopen en de structurele subsidies OCW. Het exploitatieresultaat na verdeling algemeen beheer geeft het resultaat weer nadat deze verdeling is gemaakt.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van de onderneming (HSME B.V.) waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel in het resultaat van deze deelneming, bepaald op basis van de grondslagen van de stichting. Het resultaat van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de stichting. Als gevolg van de juridische fusie is met terugwerkende kracht het resultaat van deelneming HSME B.V. verwerkt in het resultaat 2022 (en in de vergelijkende cijfers 2021).

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van de directie het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Onderhoudsvoorziening inzake het VOC-Schip
- Onderhoudsvoorziening inzake het Zeemagazijn
- Jubileumvoorzieningen
- Levensduur activa inzake het gebouwinvesteringen en installaties

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur rekening houdend met een restwaarde.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd

Bedrijfsgebouwen	: 10 %
Machines en installaties	: 10 - 20 %
Andere vaste bedrijfsmiddelen	: 5 - 20 %

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening: voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Deelnemingen met een negatief eigen vermogen worden op nihil gewaardeerd

De onder de financiële vaste activa opgenomen leningen die niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd, worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname vewerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en direct toerekenbare transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Het Scheepvaartmuseum heeft geen afgeleide financiële instrumenten.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Voorraden

Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder de paragraaf Financiële instrumenten.

Passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve is het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke of statutaire beperkingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor Het Scheepvaartmuseum is opgericht. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van de onderneming op lange termijn te waarborgen.

Bestemmingsreserves

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door de directie bepaald, en betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van; een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorzieningen

Waardering in beginsel tegen contante waarde, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voorziening themavloeren (onderhoud) - nominale waarde

Voorziening gebouwen - nominale waarde

Voorziening onderhoud VOC Schip (nominale waarde)

Voorziening themavloeren en klimaatinstallatie

Dit is een voorziening voor aanpassingen van de klimaatinstallatie en vervanging van de vloeren in de thematentoonstellingen. Deze voorziening betreft de nominale waarde van de geschatte uitgaven die naar verwachting nodig zijn om het project Overstag af te ronden.

Voorziening gebouwen

De voorziening gebouwen is getroffen voor het meerjarig onderhoud aan de panden van het museum. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjaren onderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Voorziening onderhoud VOC schip

Voor verwachte kosten inzake onderhoud van het VOC schip wordt een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjarenonderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Overige voorzieningen

Dit betreft een jubileumvoorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen (12,5, 25 en 40 jarig) dienstverband personeel. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De wijziging van marktrente op deze voorziening (conform RJ 2525) heeft geen materieel effect op de jaarrekening, daarom is de methodiek ongewijzigd ten opzichte van het verleden.

Egalisatievoorziening investeringssubsidie

Ontvangen investeringsbijdragen ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa worden verantwoord onder de langlopende schulden onder de post investeringssubsidie. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening overeenkomstig de afschrijving op de met deze subsidies en bijdragen verkregen materiële vaste activa.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Indien er geen sparke is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de normale waarde van de schuld. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het kopje Financiële instrumenten.

Pensioenen

De pensioenen zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld. De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. Het Scheepvaartmuseum heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad van het fonds bedraagt per 31 december 2022 109,2%.

Dienstverlening gelieerde entiteiten

De baten en lasten als gevolg van de onderlinge dienstverlening aan gelieerde entiteiten wordt doorbelast op basis van kostprijs plus opslag.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiele vaste activa is onderstaand opgenomen:

	Gebouwen	Bedrijfs installaties	Andere vaste bedrijfs middelen	VOC schip "Amsterdam "	Totaal
Stand per 1 januari					
Aanschaffingen	2 873 988	7 083 248	2 787 965	1	12 745 202
Cum. afschrijving	-1 043 316	-7 031 878	-1 977 303	-	-10 052 497
Boekwaarde begin	1 830 672	51 370	810 662	1	2 692 705
Investerings	644 807	-	92 502	-	737 309
Desinvesteringen	-	-	-10 728	-	-10 728
Afschrijving desinvesteringen	-	-	10 728	-	10 728
Afschrijvingen	259 451	13 025	206 566	-	479 042
Mutaties	385 356	-13 025	-135 520	-	258 267
Stand per 31 december					
Aanschaffingen	3 518 795	7 083 248	2 869 739	1	13 471 783
Cum. afschrijving	-1 302 767	-7 044 903	-2 183 869	-	-10 531 539
Boekwaarde einde	2 216 028	38 345	685 870	1	2 940 244
Afschrijvings %	10%	10% - 20%	5% - 20%	-	10% - 20%

Als gevolg van de juridische fusie met Stichting HSME is het VOC schip "Amsterdam" onderdeel geworden van de materiële vaste activa van Het Scheepvaartmuseum.

Financiële vaste activa

De deelneming betreft een 100% deelneming in Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV (HSME), deze is als gevolg van de juridische fusie onderdeel geworden van de financiële activa van Het Scheepvaartmuseum. De lening betreft een lening aan HSME. De rente bedraagt 3% over de in die periode nog uitstaande hoofdsom. De aflossing is € 60.000 per jaar.

	31 dec 2022	31 dec 2021
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
Deelneming in HSME B.V.	617 760	90 812
	617 760	90 812
Deelneming in HSME B.V.		
Saldo per 1 januari	90 812	-
Resultaat deelneming	526 948	90 812
Mutaties	-	-
Saldo per 31 december	617 760	90 812

Toelichting op de balans per 31 december 2022

	31 dec 2022	31 dec 2021
Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Saldo per 1 januari	240 000	300 000
Verstrekke lening	-	-
Mutatie kortlopend deel	-	-
Aflossing	60 000	60 000
Vordering op HSME B.V.	180 000	240 000

Het kortlopende deel van deze vordering is €60.000, deze is opgenomen bij de overige vorderingen.

	31 dec 2022	31 dec 2021
Voorraad		
Museumkaarten	12 103	15 874
	12 103	15 874

Vorderingen en overlopende activa

	31 dec 2022	31 dec 2021
Debiteuren		
Handelsdebiteuren	483 123	55 955
Voorziening dubieuze debiteuren	-138	-872
Intercompany debiteuren	196 335	160 282
	679 320	215 365

Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Lening aan HSME BV kortlopend deel	60 000	60 000
Rek. courant Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV	280 959	33 981
	340 959	93 981

Belastingen en premies sociale verzekeringen te vorderen		
Te vorderen omzetbelasting	385 280	314 272
	385 280	314 272

De te vorderen omzetbelasting bestaat per jaareinde 2022 voor €0,00 uit aangiftes van Stichting Het Scheepvaartmuseum, dit was €861 per jaareinde 2021.

Overige vorderingen		
Vriendenloterij	400 000	400 000
Te ontvangen bedragen	383 934	330 317
NOW 3.2 + NOW 3.3 + NOW 5	120 941	120 941
Vordering Museumkaart	88 289	35 504
Vooruitbetaalde verzekering VOC Schip	0	17 901
Overige vordering	16 448	44 885
	1 009 613	949 548

Vooruitbetaalde kosten		
Vooruitbetaalde kosten	41 221	3 820
	41 221	3 820
Vorderingen en overlopende activa	2 456 392	1 576 986

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Liquide middelen

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Rekening courant bank		
Rekening-courant ING	448 898	82 850
Rekening-courant ABN Amro	323 982	497 237
Rekening-courant Rabobank	36 894	137 622
Rekening-courant Bunq	0	5 281
Rekening-courant Adyen	8 036	0
Rekening-courant Schatkistbankieren	6 755 806	6 771 411
	<u>7 573 616</u>	<u>7 494 401</u>

Vanaf mei 2021 maakt het Scheepvaartmuseum gebruik van de mogelijkheid om deel te nemen aan het Schatkistbankieren. Wij kunnen niet ons volledig liquiditeitssaldo via het Schatkistbankieren laten lopen. Een deel van de gelden, circa 2 miljoen euro moeten wij bij private banken houden.

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Spaarrekeningen		
Rabobank	954 619	861 677
ABN Amro Bank	500 000	500 000
	<u>1 454 619</u>	<u>1 361 677</u>

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Kas		
Kas	3 710	13 863
	<u>3 710</u>	<u>13 863</u>

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Kruisposten		
Kruisposten	13 381	0
	<u>13 381</u>	<u>0</u>

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Liquide middelen	<u>9 045 325</u>	<u>8 869 941</u>

*Bevat saldo van verbonden partij Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV te Amsterdam.

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
<u>Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV</u>		
Lening kortdurend deel	60 000	60 000
Lening langdurend deel	180 000	240 000
Debiteur	196 335	160 282
Crediteur	-67 622	-62 754
Saldo overige vorderingen en schulden	280 959	33 981
Totaal te vorderen van HSME BV	<u>649 672</u>	<u>431 509</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Eigen vermogen

	Algemene reserve	Bestem. fonds Vrienden loterij	Bestem. reserve herstel en innovatie	Totaal
Balans per 31 december 2021	5 171 024	951 915	666 732	6 789 671
Toevoeging	189 955	548 163	734 800	1 472 918
Onttrekking	0	-548 163	-592 430	-1 140 593
Balans per 31 December 2022	5 360 979	951 915	809 102	7 121 996

<u>Algemene reserve</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand per 1 januari	5 171 024	4 496 929
Resultaat boekjaar	189 955	674 095
Stand per 31 december	5 360 979	5 171 024

<u>Bestemmingsfonds Vriendenloterij</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand per 1 januari	951 915	951 915
Mutaties:		
Resultaat boekjaar	0	0
Stand per 31 december	951 915	951 915

<u>Bestemming resultaat Vriendenloterij</u>	<u>2022</u>
Jaarlijkse uitkering Vriendenloterij	400 000
Bijdrage project Dare to Discover	4 021
Bijdrage project Cultuur Ferry*	22 388
Vrijval investeringssubsidies	68 697
Opbrengst geoormerkt werven	53 057
Totaal ontvangen	548 163

Audiotour	22 057
Dare tot Discover	4 021
Cultuur Ferry	22 388
Zomerwaterweken	20 000
Test opstelling Atlantische wereld	50 000
Christiaan Brunings	40 000
Tentoonstelling Mens Op Zee	190 000
Doris Duiker Familieopstelling	55 000
Aankoop collectie Schilderij Adam Willaerts	35 000
Aankoop collectie aquarel Hans Op de Beeck	41 000
Afschrijving investeringen Vriendenloterij projecten	68 697
Totaal besteed	548 163

Saldo ten laste van bestemmingsfonds Vriendenloterij 0

Toelichting op de balans per 31 december 2022

<u>Bestemmingsreserve herstel -en innovatie</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand per 1 januari	666 732	154 576
Mutatie	142 370	512 156
Stand per 31 december	<u>809 102</u>	<u>666 732</u>
 <u>Bestemmingsreserve herstel -en innovatie</u>	 <u>31 dec 2022</u>	 <u>31 dec 2021</u>
Ontvangen extra bijdrage OCW	734 800	1 609 600
Besteding:		
Derving bezoekersinkomsten	415 000	979 194
Aanpassingen museum voor de toekomst	59 031	77 201
Digitale voorzieningen personeel	35 684	16 919
Collectie voorzieningen	26 275	17 400
Onderzoek inzake duurzaamheid gebouw	23 225	0
Museum op locatie/digitaal	<u>33 215</u>	<u>6 730</u>
Onttrekking	592 430	1 097 444
 Mutatie reserve	 <u>142 370</u>	 <u>512 156</u>

Gedurende 2022 heeft het museum van het ministerie van OCW een additionele subsidie ontvangen van €734.800 in verband met de inkomstenderving als gevolg van de COVID-19 pandemie. Gedurende 2022 hebben wij dit als incidentele baten in de jaarrekening opgenomen, maar een deel van dit bedrag wil het museum reserveren voor de impact die de pandemie ook in 2023-2024 op het museum zal hebben. Hiervoor heeft het museum een nieuwe bestemmingsreserve opgericht, genaamd Bestemmingreserve herstel en innovatie. Vanuit deze reserve zullen in de komende jaren uitgaven worden gedaan die een strategische en duurzame, maar eenmalig karakter hebben.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Voorzieningen

<u>Voorziening groot onderhoud</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Boekwaarde begin	170 000	434 354
Dotatie	197 200	342 447
Onttrekking	0	-606 801
Mutaties	197 200	-264 354
Boekwaarde einde	<u>367 200</u>	<u>170 000</u>

Voor verwachte kosten inzake onderhoud van het VOC schip, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd, gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. De huidige verwachting is dat voor een volgende dokbeurt in 2027 ca €1.2m gespaard moet worden, hiervoor is in 2022 een deel voorzien. Het onderhoudsplan zal de komende jaren geupdate worden op basis van inspecties. In 2022 is er een inflatiecorrectie toegepast van 8%.

<u>Voorziening themavloeren en klimaatinstallatie</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	145 540	356 879
Onttrekking	0	-211 339
Mutaties	0	-211 339
Stand einde	<u>145 540</u>	<u>145 540</u>

Dit is een voorziening voor groot onderhoud van de klimaatinstallatie en vervanging van de themavloeren in de tentoonstellingen. Deze werkzaamheden zouden worden uitgevoerd door het Rijksvastgoedbedrijf. Bij het afronden van het project Overstag is overeengekomen dat Het Scheepvaartmuseum dit onderhoud zelf gaat uitvoeren. Deze middelen worden in 2023 besteed.

<u>Voorziening gebouwen</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	1 568 660	1 354 818
Dotatie	842 053	300 043
Onttrekking	-885 743	-86 201
Mutaties	-43 690	213 842
Stand einde	<u>1 524 970</u>	<u>1 568 660</u>

Dotatie aan de voorziening groot onderhoud vindt plaats op basis van het geplande groot onderhoud, zoals aangegeven in het MOIP. Uitgaven worden ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

<u>Voorziening claimlijst RVB</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	50 340	87 348
Dotatie	0	0
Onttrekking	0	-37 008
Mutaties	0	-37 008
Stand einde	<u>50 340</u>	<u>50 340</u>

Deze voorziening is gevormd uit de uitkering van het Rijks Vastgoed Bedrijf (RVB) om achterstallig onderhoud uit te voeren. Deze middelen worden in 2023 besteed.

<u>Overige voorzieningen</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	21 702	18 667
Dotatie	-5 597	3 035
Onttrekking	0	0
Mutaties	-5 597	3 035
Stand einde	<u>16 105</u>	<u>21 702</u>

Dit is een voorziening voor de jubileumuitkering medewerkers bij een dienstverband van 12,5, 25 of 40 jaar.

Totaal voorzieningen	<u>2 104 155</u>	<u>1 956 242</u>
< 1 jaar	220 480	
1 - 5 jaar	1 510 970	
> 5 jaar	372 705	
	<u>2 104 155</u>	

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Langlopende schulden

Investeringsubsidie

<u>Overstag</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	0	195 320
Vrijval	0	-195 320
Mutaties	0	-195 320
Stand einde	0	0

De investeringsubsidie heeft betrekking op de herinrichting van de tentoonstellingen na de verbouwing van het museum in 2007 - 2011 en is in 2021 volledig opgebruikt.

<u>Bedrijfsinstallaties</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	0	521 475
Vrijval	0	-521 475
Mutaties	0	-521 475
Stand einde	0	0

De investeringsubsidie heeft betrekking op de vervanging van de bedrijfsinstallaties tijdens de verbouwing van het museum in 2007 - 2011 en is in 2021 volledig opgebruikt.

<u>Gebouwen</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	1 830 672	1 453 219
Toevoeging	644 807	586 158
Vrijval	-259 451	-208 705
Mutaties	385 356	377 453
Stand einde	2 216 028	1 830 672

De ontvangen investeringsubsidie OCW ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa worden verantwoord onder de langlopende schulden onder de post investeringsubsidie. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening overeenkomstig de afschrijving op de met deze subsidies en bijdragen verkregen materiële vaste activa. De toevoeging in 2022 is opgebouwd uit een deel dat direct gerelateerd is aan het huidige MOIP (€511.216) en het deel dat wordt toegevoegd aan het MOIP (€133.591) voor verbetering van de infrastructuur.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

<u>Schiphuis</u>	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Stand begin	279 991	348 688
Vrijval	<u>-68 697</u>	<u>-68 697</u>
Mutaties	<u>-68 697</u>	<u>-68 697</u>
Stand einde	<u>211 294</u>	<u>279 991</u>
Totaal investeringssubsidies	<u>2 427 322</u>	<u>2 110 663</u>

Onder de investeringssubsidies zijn subsidies en/of bijdragen opgenomen ter dekking van de investeringen in materiële vaste activa. Deze bijdragen vallen vrij naar gelang de afschrijving op de desbetreffende investeringen.

Overige langlopende schulden	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
<u>Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW lang</u>		
Begin stand	501 219	146 130
Mutatie	<u>-501 219</u>	<u>355 089</u>
Eind stand	<u>0</u>	<u>501 219</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2022

De verantwoording van het niet bestede deel van de subsidie huisvesting OCW wordt opgesteld conform de richtlijn in het handboek OCW. Wij volgen deze richtlijn met uitzondering van de schoonmaakkosten en de energielasten, deze verantwoorden wij niet onder de subsidie OCW huisvesting. Het saldo van de subsidie huisvesting OCW wordt conform het handboek als langlopende schuld opgenomen. Van dit saldo zullen vervangingsinvesteringen aan het pand onttrokken worden.

		rubriek	
Saldo beginbalans			790 298
Subs. OCW huisvesting (conf.beschik.kenm. 1221350)	OCW - erfgoedwet	4 954 089	
Onttrekking wegens investeringen	OCW - erfgoedwet	-644 807	
		4 309 282	
Onttrekkingen (lasten)			
Toeslagen aan RVB:rente, aflossing, heff.en opslagen	Huisvestingslasten	2 363 033	
Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	Personeelskosten	447 362	
Verzekeringen	Huisvestingslasten	42 258	
Afschr. op invest.(bekostigd uit huisvestingssubs. OCW)	Afschrijvingen	259 451	
Kosten dagelijks onderhoud	Huisvestingslasten	626 496	
Kosten groot onderhoud	Huisvestingslasten	842 053	
Ov. huisvestingskosten (eigenaarszaken: advieskosten, inspecties e.d.)	Huisvestingslasten	0	
Totaal onttrekkingen		4 580 653	
Toevoegingen (baten)			
Vrijval Invest.subsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssub: OCW - erfgoedwet		259 451	
Overige baten		0	
Totaal toevoegingen		259 451	
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW - onttrekkingen + toevoegingen)			-11 920
Besteed aan publieksactiviteiten of andere activiteiten			0
Saldo eindbalans			778 378

De onttrekking investeringen is opgebouwd uit een deel dat direct gerelateerd is aan het huidige MOIP (€511.216) en het deel dat toegevoegd wordt aan het MOIP (€133.591) voor de verbetering van de infrastructuur. Het MOIP wordt jaarlijks herijkt in samenwerking met een externe deskundige.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Kortlopende schulden

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Vooruitontvangen bedragen		
Vooruitontvangen voor projecten Vriendenloterij	575 121	26 530
Vooruitontvangen bedragen	22 666	7 500
Stichting Het Meyjes Fonds	45 893	29 756
	<u>643 680</u>	<u>63 786</u>
Schulden aan leveranciers		
Handelscrediteuren *	575 386	493 523
	<u>575 386</u>	<u>493 523</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen te betalen		
Loonheffing	131 510	159 753
	<u>131 510</u>	<u>159 753</u>
Schulden ter zake van pensioenen		
Pensioenen	84 225	2 565
	<u>84 225</u>	<u>2 565</u>
Pensioenfonds loopt achter met automatische incasso van de pensioenpremie.		
Overige schulden		
Vakantiegeld	123 437	136 388
Vakantiedagen	161 772	137 343
Overige schulden	13 253	10 508
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW kortlopend	778 378	289 079
	<u>1 076 839</u>	<u>573 318</u>
Overlopende passiva		
Nog te betalen kosten	1 066 611	835 595
Terugbetalingsverplichting NOW 6.0	20 101	0
	<u>1 086 712</u>	<u>835 596</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Subsidie

In het kader van de afspraken voor de periode 2021-2024 is door het Ministerie van OCW de volgende subsidie toegezegd voor 2023 (brief 20 september 2022 ref 1295162/33798391).

	Structureel	Incidenteel	Totaal
Culturele basisinfrastructuur 2021 - 2024	2 296 111	-	2 296 111
Erfgoedwet, huisvesting 2023`*	4 954 089	-	4 954 089
Erfgoedwet, collectiebeheer 2023	1 666 061	-	1 666 061
Totaal	8 916 261	-	8 916 261

Subsidie moet jaarlijks aangevraagd worden, uiterlijk op 1 december voor subsidie voor de uitvoering in het daaropvolgende jaar. *In 2023 moet een deel van de subsidie (€302.012) gereserveerd worden, dit is het bedrag van de btw compensatie die in het subsidie bedrag inbegrepen is.

Vriendenloterij

Het Scheepvaartmuseum is begunstigde van de Vriendenloterij, voor een periode van vijf jaar (2021 - 2025) ontvangt het museum jaarlijks een uitkering van €400.000. In 2022 heeft de Vriendenloterij een bedrag beschikbaar gesteld van € 575.000 voor het ontwikkelen van een Cultuur Ferry. Het Scheepvaartmuseum is penvoerder van het project, in deze jaarrekening zijn € 22.383 onderzoekskosten verwerkt. Het restant is gereserveerd onder vooruitontvangen bedragen.

De Cultuur Ferry is een initiatief van culturele partners: ARTIS & Micropia, Buurtnetwerk de Plantage, Expeditie Oosterdok, Hermitage Amsterdam, Het Scheepvaartmuseum, Hortus Botanicus Amsterdam, Joods Cultureel Kwartier, Museum van de Geest | Outsider Art, Luther Museum, Nemo Science Museum, Museum Het Rembrandthuis, Stadsherstel (NACO-huisje) en Verzetsmuseum Amsterdam.

Beheersovereenkomst

De Staat der Nederlanden heeft per 1 januari 2013 de beheersovereenkomst met museum opgezegd per 1 januari 2017. Dit in het kader van een nieuw museaal bestel.

Museaal bestel

De Erfgoedwet betekent een belangrijke verandering voor musea die delen van de rijkscollectie beheren waarvoor de Minister van OCW verantwoordelijk is. Kosten voor beheer en behoud zoals huisvesting, klimaatbeheer, beveiliging, restauratie en registratie worden voortaan structureel gefinancierd. Daarmee zijn deze musea voor beheerkosten niet meer afhankelijk van de vierjaarlijkse subsidiecyclus.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Huur gebouwen

Uit hoofde van huurcontracten is de Stichting verplichtingen aangegaan met de Rijksgebouwendienst.

		Aflossing	
Toeslagen aan RVB :rente, aflossing, heffingen en opslagen	Totaal	rente	Opslag RVB
Kattenburgerplein 1, Amsterdam	2 216 215	2 061 840	154 375
Kattenburgerstraat 7, Amsterdam	129 935	92 475	37 460
Westerboekelweg 34,36,44, Hoogwoud	27 874	13 498	14 376
Totale huur 2022	2 374 024	2 167 813	206 211

De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 5 jaren, ingaande op 1 januari 2017 en alzo eindigende op 31 december 2021. Gedurende deze periode kan de overeenkomst enkel door het Museum worden opgezegd bij aangetekend schrijven en met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden. Er is geen waarborgsom of bankgarantie afgegeven. De vaste opslag in de huur zal jaarlijks, voor het eerst op 1 januari 2018 worden aangepast overeenkomstig de wijziging van het Consumentenprijsindexcijfer. De huurovereenkomst is in 2018 getekend. In het voorjaar van 2023 wordt er een onafhankelijke bouwkundige inspectie uitgevoerd en worden voor eind 2023 de huurcontracten vernieuwd.

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

Algemeen

Voor de begroting is de meerjaren begroting voor het jaar 2022 toegepast.

Hieronder worden de opvallende afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022 en voorgaand jaar 2021 cijfermatig toegelicht.

	Begroting		
	2022	2022	2021
Indirecte opbrengsten			
Management fee Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV	618 620	456 000	307 819
Management fee Stichting Het Scheepvaartmuseum Enterprise	0	0	4 081
Management fee VNHSM	46 583	0	32 000
Overige indirecte inkomsten	663	0	3 252
Totaal indirecte inkomsten	665 866	456 000	347 152

Private middelen

	Begroting		
	2022	2022	2021
Particulieren			
Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum	257 167	0	15 015
Het Compagnie Fonds	175 000	0	292 035
Particulieren	5 460	0	8 310
Totaal bijdrage uit private middelen particulieren	437 627	0	315 360

	Begroting		
	2022	2022	2021
Bedrijven			
Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV	100 000	0	0
Museum of New York	2 200	0	26 520
Haven bedrijven	0	0	2 620
Westland Kaas groep	0	0	5 128
Delta Lloyd	0	0	7 376
Nederlandse bank	0	0	1 500
Stichting Beheer Oosterdok	210	0	129 280
Overige	0	0	5 807
Totaal bedrijven	102 410	0	178 231

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

	Begroting		
	2022	2022	2021
Private fondsen			
Janivo Stichting	0	0	3 750
St. Vaderlandsch Fonds	21 130	0	14 000
Directie der Oostersche Handel en Reederijen	0	0	3 500
Stichting Zabawas	0	0	25 000
Stichting de Leeuwenberg	5 500	0	0
Admiraal van Kinsbergen Fonds	0	0	500
Meyjes Fonds	8 864	0	26 264
NISS	0	0	7 000
Stichting Fonds 1999	4 167	0	0
FONDS 21	30 000	0	60 000
Turing Foundation	0	0	40 000
Prins Bernard Cultuurfonds	0	0	25 000
Andia Fonds	0	0	15 000
Nico Nap Foundation	0	0	15 000
Gravin Van Bylandt Stichting	0	0	2 500
Huygens ING fonds	0	0	1 550
Overige fondsen	0	0	0
Totaal private fondsen	69 661	0	239 064

	Begroting		
	2022	2022	2021
Goede doelen loterijen			
Vriendenloterij	548 163	450 000	525 650
Totaal bijdrage uit private middelen	1 157 860	450 000	1 258 304

	Begroting		
	2022	2022	2021
Structurele subsidie OCW			
Culturele basisinfrastructuur			
OCW - Regeling specifiek cultuurbeleid	2 296 111	2 169 964	2 215 091
OCW - (Erfgoed) onderdeel huisvesting	4 954 089	4 613 284	4 708 225
Toevoegingen langlopende schuld:			
Wegens investeringen	-644 807	0	-586 158
Nog te besteden huisvestingssubsidie op lange termijn	11 920	0	-362 708
Onttrekkingen langlopende schuld:			
Vrijval investeringssubsidie OCW	259 451	0	208 705
Totaal structurele subsidie erfgoedwet, huisvesting	4 580 652	4 613 284	3 968 064
Erfgoedwet, collectiebeheer			
OCW - Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	1 666 061	1 574 529	1 607 273
Totale subsidie	8 542 824	8 357 777	7 790 428

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

	Begroting	
	2022	2021
Incidentele publieke subsidies		
Incidentele subsidie OCW	0	521 475
Incidentele subsidie OCW visitatie	0	17 500
Extra subsidie OCW (ivm Covid)*	734 800	1 609 600
Provincie Noord Holland	0	50 625
Mondriaan Stichting	158 000	92 109
Totaal incidentele publieke subsidies	892 800	2 291 309

* 4/2/2021 € 1.207.900 + 15/7/2021 € 401.700

Personeelskosten

	Begroting	
	2022	2021
Lonen en salarissen		
Bruto lonen en salarissen	2 588 085	2 618 739
Reservering vakantiegeld	207 288	204 239
Eindejaarsuitkering	86 521	85 393
Toeslagen	31 596	26 247
Verrekende verlofdagen	40 045	22 518
Onkostenvergoedingen	2 415	3 850
Doorbelaste lonen en salarissen	-191 737	-133 565
NOW 3.2 uitkering	0	-258 056
NOW 3.3 uitkering	0	-215 479
NOW 5 uitkering	0	-122 131
NOW 6 uitkering	-178 142	0
	2 586 071	2 231 756

Het Scheepvaartmuseum heeft conform de regels als concern de NOW subsidie aangevraagd voor NOW 3.2, NOW 3.3 en NOW 5. Het Scheepvaartmuseum, Het Scheepvaartmuseum Enterprise BV en de Stichting Het Scheepvaartmuseum Enterprise hebben dezelfde directie, in dat geval is de concernregeling van toepassing. Alleen als de omzetsdaling als concern lager is dan 20% dan mag er zelfstandig NOW worden aangevraagd. Voor de NOW 4 was dat het geval. Daar heeft HSME BV zelfstandig de NOW aangevraagd. Voor de NOW 3.2, 3.3 en 5 is een voorschot overgemaakt, het nog te vorderen bedrag is opgenomen onder de kortlopende vorderingen voor een bedrag van € 120.941. Voor de NOW 6.0 verwachten wij een bedrag van € 20.101 te moeten terug te betalen, dit is opgenomen onder de nog te betalen bedragen.

Sociale lasten

Sociale lasten	495 806	463 000	478 101
	495 806	463 000	478 101

Pensioenen

Pensioenen personeel	315 848	295 000	309 433
	315 848	295 000	309 433

Overige personeelskosten

Reiskostenvergoeding	43 495	30 000	31 610
Inhuur van personeel	1 021 282	964 000	496 436
	1 064 777	994 000	528 046

Personeelskosten

	4 462 503	4 335 239	3 547 335
--	------------------	------------------	------------------

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

Huisvestingslasten

	Begroting		
	2022	2022	2021
Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf			
Zeemagazijn	2 210 253	2 208 520	2 217 571
Depot	126 377	126 000	126 040
Mibo loodsen	26 402	26 000	26 168
	2 363 033	2 360 520	2 369 779

	Begroting		
	2022	2022	2021
Overige huisvestingslasten			
Dagelijks onderhoud huisvesting	709 672	702 535	689 207
Aansluiting met begroting voor OCW	0	903 855	0
Inhuur huishoudelijke dienst	260 053	310 000	227 209
Energiekosten	781 765	340 000	302 485
Dotatie voorziening groot onderhoud	842 053	282 438	300 043
	2 593 543	2 538 828	1 518 944

Huisvestingslasten	4 956 576	4 899 348	3 888 723
---------------------------	------------------	------------------	------------------

Als gevolg van de voorgeschreven begrotingssystematiek door OCW is de begroting niet geheel te vergelijken met de gerealiseerde baten en lasten. De onttrekking inzake investeringen, afschrijvingslasten en verzekeringskosten inzake huisvesting zijn in de begroting allemaal verantwoord onder huisvestingslasten, waar deze in de gerealiseerde baten en lasten onderdeel zijn van de baten, afschrijvingen en overige lasten respectievelijk.

Afschrijvingen

	Begroting		
	2022	2022	2021
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Afschrijvingen gebouwen en terreinen	259 451	0	208 705
Afschrijvingen machines en installaties	13 025	10 000	534 500
Afschrijvingen inventaris	126 328	110 000	125 345
Afschrijvingen investeringen Overstag	0	0	195 316
Afschrijvingen overige vaste bedrijfsmiddelen	80 238	80 000	80 238
	479 042	200 000	1 144 104

De begrote afschrijvingen en gebouwen zijn verantwoord onder de huisvestingslasten.

Aankopen

Aankopen	397 083	0	5 341
	397 083	0	5 341

In 2022 is er, met behulp van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum, de Vriendenloterij en het Mondriaan Fonds, een aankoop gedaan van een schilderij, de Aemilia voor Duinkerken van Adam Willaerts. Daarnaast zijn er nog een aantal andere aankopen geweest in 2022, waaronder een aquarel van Hans Op de Beeck, verworven met steun van de Vriendenloterij.

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

Overige lasten

	Begroting	
	2022	2021
Overige huisvestingskosten	59 282	41 945
Organisatiekosten	871 105	553 300
Overige personeelskosten	184 890	153 742
Activiteitenlasten	2 392 060	2 289 385
Diverse kosten	15 003	12 544
Overige bedrijfskosten	3 522 341	3 050 917

De begrote overige huisvestingskosten zijn verantwoord onder de huisvestingslasten.

	Begroting	
	2022	2021
Activiteitslasten		
VOC-schip onderhoud	255 167	531 943
Kostprijs Entree/activiteiten	152 482	60 248
Collectie & Kennisdeling	192 090	160 208
Onderhoud tentoonstellingen en activiteiten	79 388	25 725
Marketing en Communicatie	402 704	216 535
Development	117 554	35 781
Educatie & Publieksactiviteiten	99 347	78 050
Projecten	1 093 328	1 310 674
Totaal activiteitslasten	2 392 060	2 419 164

In tegenstelling tot de begroting is er geen huur van het VOC-schip Amsterdam meer geweest in 2022 omdat het VOC-schip als het gevolg van de fusie onderdeel is geworden van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam. De kosten gerelateerd aan het VOC-schip zijn verantwoord onder VOC-schip onderhoud. Deze kosten zijn gedaald ten opzicht van 2021 als gevolg van een lagere dotatie groot onderhoud.

Projecten

Onderhoud en restauratie Christiaan Brunings	51 134	63 572
Verdiepingsprogramma	20 176	32 698
Haven 2.0	0	9 268
Zomer waterweken	31 223	49 046
Van de Velde (Willem & Zoon)	0	620 931
Rijzend water Kadier van Lohuizen	0	25 883
Atlantische wereld	55 206	0
Reizende tentoonstelling Poolexpedities Kadier	42 347	0
Project Lampen	0	169 153
Duurzaamheid Kadier van Lohuizen	52 724	0
Live Onlinetours	0	30 000
Innovatiefonds	177 430	118 250
I love Banda	0	47 662
Netwerk Maritieme bronnen	16 130	18 400
Wandtapijten opstelling	0	45 144
Open Pley	10 875	29 203
Familie theater	15 027	0
Doris Duiker*	131 910	0
Mens Op Zee	376 385	0
Cultuur Ferry	22 388	0
Overige projecten	90 373	51 464
Totaal projecten	1 093 328	1 310 674

Tentoonstelling Doris Duiker begroot als tijdelijke tentoonstelling is omgezet naar vaste tentoonstelling. Dit was mogelijk door bijdragen van de Vriendenloterij en Het Compagnie Fonds.

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

	Begroting		
	2022	2022	2021
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Rente vordering groepsmaatschappijen	31 168	-20 000	-10 360
	31 168	-20 000	-10 360

Fiscale positie

In het verleden heeft Het Scheepvaartmuseum geopteerd voor integrale belastingplicht als bedoeld in artikel 2 lid 9 Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Dit verzoek kwam voort uit het standpunt van de Belastingdienst dat de sponsoractiviteiten van Het Scheepvaartmuseum als separate activiteit moesten worden beoordeeld en derhalve als onderneming kwalificeerden. Het Scheepvaartmuseum zou daarom vennootschapsbelastingplichtig worden voor de positieve resultaten t.a.v. de sponsoractiviteiten. Door te opteren voor integrale belastingplicht kon Het Scheepvaartmuseum de negatieve resultaten uit de exploitatie van het museum verrekenen met de positieve resultaten t.a.v. de sponsoractiviteiten, waardoor de heffing van vennootschapsbelasting kon worden beperkt.

Inmiddels heeft de Belastingdienst Het Scheepvaartmuseum laten weten van mening te zijn dat de museumactiviteiten kunnen worden geclusterd met de sponsoractiviteiten, waardoor geen positief resultaat wordt behaald en niet wordt toegekomen aan vpb-plicht.

Het Scheepvaartmuseum heeft op 7 februari 2019 bevestiging gekregen van de Belastingdienst dat zij niet vpb-plichtig is voor de jaren t/m 2016. De Belastingdienst heeft geconstateerd dat in de periode 2013 t/m 2015 de resultaten van de museumactiviteit (inclusief sponsoractiviteit) negatief waren en dat derhalve geen winststreven aanwezig is. Tevens bevestigt de Belastingdienst dat voor het jaar 2016 een winsttoogmerk ontbreekt. Mocht in de periode 2016 t/m 2019 toch positieve resultaten worden behaald met de museumactiviteit (inclusief sponsoractiviteit), dan kan Het Scheepvaartmuseum alsnog vpb-plichtig worden voor het jaar 2016. Er zijn t/m 2021 fiscaal geen positieve resultaten behaald.

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

WNT verantwoording Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam van toepassing zijnde regelgeving:

Het algemene WNT-maximum

Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam is € 216.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2022

bedragen x € 1

Functie(s)	M.Huijser
	Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1.00
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	147 989
Beloningen betaalbaar op termijn	16 093
Subtotaal	164 082

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216 000
--	---------

Totale bezoldiging	164 082
---------------------------	----------------

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Toelichting op de resultatenrekening over 2022

Gegevens 2021

bedragen x € 1

M.Huijser

Functie(s)

Algemeen
Directeur

Aanvang en einde functievervulling in 2021

01/01 - 31/12

Deeltijdfactor in fte

1.00

(Fictieve) dienstbetrekking?

ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

144 181

Beloningen betaalbaar op termijn

15 229

Subtotaal

159 410

Individueel toepasselijke

bezoldigingsmaximum

209 000

Totale bezoldiging

159 410

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet
terugontvangen bedrag

N.v.t.

Reden waarom de overschrijding al dan niet is
toegestaan

N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onversch

N.v.t.

Raad van Toezicht

Naam Topfunctionaris	Functie	Periode	
Mw. Drs.S. van Veldhoven	Voorzitter	1-jan	31-dec
Dhr. Ir. A.J.M. Valk CBE	Vicevoorzitter	1-jan	25-mrt
Mw. Drs. E. Ansenk	Lid	1-jan	25-mrt
Mw. Drs. E. Ansenk	Vicevoorzitter	25-mrt	31-dec
Dhr. Ir. I.M. Kalisvaart MBA	Lid	1-jan	31-dec
Mw. Ir. T Menssen	Lid	1-jan	31-dec
Dhr. A.Williams	Lid	1-jan	31-dec
Dhr. Dr.ir. A.J. de Waard Vice-Admiraal	Lid	1-jan	31-dec

Toelichting bij de categoriale en functionele jaarrekening 2022

Het voorgeschreven model in het handboek OCW gaat uit van een gecombineerd kostensoorten- en kostenplaatsenoverzicht. De baten en lasten uit de resultatenrekening worden toegerekend aan de kostenplaatsen en de functies. De functies zijn onderverdeeld in:

- publieks- en overige activiteiten
- collectiebeheer
- algemeen beheer

De huisvestingslasten worden op basis van vierkante meters toebedeeld aan de functies. Kosten inzake het depot en de MIBO loodsen (Hoogwoud) zijn direct toegerekend aan de collectiefunctie.

De personeelskosten worden naar de aard van de werkzaamheden toebedeeld aan de publieksfunctie en overige activiteiten, collectiefunctie of algemeen beheer.

De collectiefunctie laat in 2022 een tekort zien van € 622.826.

Publieksactiviteiten en overige activiteiten

Alle baten en lasten die rechtstreeks samenhangen met het uitvoeren van publieksactiviteiten, niet behorend tot het beheer van de collectie in de zin van de Erfgoedwet. Hieronder vallen onder andere:

- publieksinkomsten: inkomsten uit kaartverkoop en rondleidingen
- bijdragen uit private middelen: dit zijn bijdragen ten behoeve van tentoonstellingen
- activiteitenkosten: de reguliere kosten voor de functies marketing, presentatie, educatie, sponsorwerving en onderhoud VOC schip.
- personeelskosten: functies marketing, presentatie, educatie en publieksservice. Het Scheepvaartmuseum heeft geen vaste bewaking op zaal.

Collectiebeheer

Alle baten en lasten die direct ten behoeve komen van de museale collectie om de collectieonderdelen kwalitatief op niveau te houden (opslag en behoud). Hieronder vallen onder andere:

- activiteitenkosten: collectiebeheer, bibliotheek en conservatoren
- personeelskosten: functies collectiebeheer, bibliotheek, conservatoren en beveiliging
- aankopen collectie

Algemeen beheer

Dit zijn de baten en lasten die niet toe te rekenen zijn aan de publieksfunctie of aan de functie van collectiebeheer. Hieronder vallen onder andere:

- organisatiekosten: HRM, Financiën, ICT, Technische Dienst, Directie
- personeelskosten: HRM, Financiën, ICT, Technische Dienst, Directie, Receptie
- energielasten en schoonmaakkosten
- afschrijvingen op inventaris

Gelieerde rechtspersonen

Overzicht onderlinge vorderingen en schulden

	HSM	HSME BV
Vordering (financiële vaste activa)	240 000	-240 000
Overige vorderingen/ schulden	409 672	-409 672
	649 672	-649 672

Overzicht onderlinge baten en lasten

	HSM	HSME BV
<u>ontvangen door HSM:</u>		
Rente lening/ rekening courant	7 950	-7 950
Management fee	618 620	-618 620
Gift	100 000	-100 000
Bewakingskosten	166 641	-166 641
<u>betaald door HSM:</u>		
Salariskosten publieksdiensten	-95 001	95 001
Overige kosten	0	0
	798 210	-798 210

Amsterdam,

De directeur:

Dhr. M. Huijser
Algemeen directeur

Namens de Raad van Toezicht:

Mw. Drs. S. van Veldhoven
Voorzitter Raad van Toezicht

Mw. Drs. E. Ansenk
Vicevoorzitter

Dhr. Ir. I.M. Kalisvaart MBA
Lid

Mw. Ir. T Menssen MBA
Lid

Dhr. A. Williams
Lid

Dhr. dr.ir. A.J. de Waard
Lid

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van
Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

Oranje Nassaulaan 1
1075 ah Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de resultatenrekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 4 april 2023

Dubois & Co. Registeraccountants

ValidSigned door G. Visser RA

G. Visser RA

ValidSigned door Robert Bruinooge

R.W.J. Bruinooge RA

Overzicht nevenfuncties 2022

Michael Huijser, algemeen directeur, directeur bestuurder

Bestuur:

- Bestuurssecretaris St. Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam
- Algemeen bestuur Amsterdam City
- Algemeen Bestuur De Plantage, samenwerkingsverband culturele instellingen, Plantagebuurt Amsterdam
- Bestuurslid Museum N8 Amsterdam
- Voorzitter Expeditie Oosterdok, samenwerkingsverband culturele instellingen en bedrijven rondom Het Oosterdok
- Bestuurslid Stichting Promotie Hollandsche Zeilvloot

Raad van Toezicht:

- Cultuur Werkt
- Stichting Ode aan het Noord Hollands Landschap

Raad van Toezicht:

Stientje van Veldhoven, voorzitter

- Lid Raad van Toezicht MVO

Anton Valk, vicevoorzitter (tot 25 maart 2022)

Nederland:

- Voorzitter Stichting Eden Holland
- lid van de raad van toezicht van de stichting Monumentenbezit vanuit de Vereniging Nationale Monumentenorganisatie.
- Voorzitter Nationale Monumentenorganisatie

Groot-Brittannië:

- Directeur Valk Management and Advice LTD
- Voorzitter Nederlands Britse Kamer van Koophandel
- Bestuurslid Dutch Centre

Isaïc Kalisvaart, tevens lid auditcommissie

- Voorzitter Raad van Toezicht ONSbank
- Voorzitter Bestuur Stichtingen Museum Beelden aan Zee, De Onvoltooide en het Sculptuur Instituut
- Visiting Professor en Lid Dean's Council Yale University School of Architecture
- Voorzitter Raad van Advies Neinver, Madrid
- Directeur Midco3/(Consolis Group) Nederland/(Paris)
- Directeur/eigenaar Kalisvaart & Company(Management BV)

Emily Ansenk, vicevoorzitter (vanaf 25 maart 2022)

- Lid bestuur Ron Mandos Young Blood Foundation
- Lid van de jury van de Sacha Tanja Penning
- Lid bestuur Job Dura Charity Foundation
- Lid Raad van Advies Art Rotterdam
- Lid van de jury van EFFEFA (European Festivals Fund for Emerging Artists)

Thessa Menssen, tevens voorzitter auditcommissie

- Lid Raad van Toezicht MARIN (Maritime Research Institute Netherlands)
- Lid Raad van Commissaris Alliander
- Lid Raad van Toezicht Kröller-Müller Museum
- Lid Raad van Commissarissen Ordina
- Lid commissie Monitoring Talent naar de Top

Alvin Williams

- Docent Amsterdamse Hogeschool v/d Kunsten
- Programmaleider Nationaal Comité 4 en 5 mei
- Creative Director Events NAVO HQ Brussel

Arie Jan de Waard

- Voorzitter bestuur Stichting Sail Amsterdam